24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6416 — 15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1907 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 15 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1325 — 28 Fevrier 1907 — 24me année № 6416

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրն.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

20 հատ 1 ղրուշնոց փուլ
1 մեծ. հաշուով կ'ընդունուին

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درسعادتده غلطه‌ده اره ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Հանրագիտակ պատկերազարդ շաբաթաթերթին նպատակն է խնդացնել ծաղրելով ընկերական կեանքի թերութիւնները, տգեղ սովորութիւնները, վարք ու բարքի անկումները եւայլն։ Հանրագիտակի յօդուածները դիւրամատչելի են ամէն դասակարգի և այժմ լայն մեր ամէնէն տարածուած շաբաթաթերթը կարելի է համարել։ Ո՛վ չուզեր խնդալ, իր տխուր տրամադրութիւնները ցրուել և կեանքի բոլոր երեւոյթներն իսկ զուարթ կողմէն դիտել։

Որքան որ Հանրագիտակին այս նպատակները գովելի են, այնքան ալ լուրջ պարտականութիւն ունի ան կեանքի երեւոյթները հիմնովին ուսումնասիրելու և ճշմարիտ ու իրական պատկերներ գծելու և ո՛չ թէ մտացածին ու երեւակայական տիպարներ ու պատկերներ, մի միայն ընթերցողները խնդացնելու նպատակով։ Հանրագիտակ պէտք չէ երբեք յոռի յատկութիւններով օժտել անձ մը իբր օրինակելի բարոյական տիպար ներկայացնէ և այն գաղափարը յառաջացնէ թէ զուարթ ըլլալու համար անհրաժեշտ է շատ մը մոլութիւններով զարդարուիլ։

Անցնինք բովանդակութեան։

⁂ Հ. Յ. Մ. ստորագրութեամբ ոմն (Թիւ 22) նախապաշարումի մասին կը խօսի և անոր բազմապիսի ձեւերէն միայն «բաց աղջիկ» բառերով արտայայտուած նախապաշարումին դէմ կը բողոքէ և կ'ըսէ. «Ի՞նչ ընէ աղջիկ մը, որ բնատուր գեղեցկութեամբ մը և վառվռուն ձեւերով օժտուած ըլլալու անքաւելի մեղքը ունեցած է»։ Մեր պատասխանը.— Եթէ բնատուր կամ դաստիարակութեան միջոցով ձեռք բերուած գեղեցիկ բնութեամբ մըն ալ օժտուած է, թո՛ղ անհոգ ըլլայ՝ ամուսին մը կը գտնէ. բայց եթէ գեղեցիկ արտաքինին մէջ նեխեալ բնաւորութիւն մը բոյն դրած է ամուսին գտնելու համար, ոսկիներու շլացուցիչ մագնիսական փայլին պէտք ունի։ Իսկ անոնք որ խաբեբայ և անհաւատարիմ կիներու ձեռքը կ'իյնան, պէտք չունին այլեւս դժոխք երթալու։

⁂ Հետաքրքրական խնդիր մըն է Յ. Ալփիարի և Հանրագիտակի յարաբերութիւնը։ Յ. Ալփիար կը բողոքէ որ իր յօդուածները Հանրագիտակի մէջ առանց իր թոյլտուութեան լոյս կը տեսնեն, բայց անվերջանալի կերպով կը շարունակուին անոնք Պոլսոյ հայ շաբաթաթերթին մէջ տպուիլ կամ արտատպուիլ։ Այս առեղծուածը լուծել մեր կարողութենէն վեր է։ Յ. Ալփիար Թիւ 22ի մէջ կը պահանջէ որ հայ այրերը «գործի՝ շուկայի և կենցաղագէտ, galant և բարեկիրթ» ըլլան միաժամանակ։ Սակայն մեր սրամիտ երգիծաբանը նկատի չառներ որ բարեկրթութիւնն ու շուկայի կեանքը երկու հակառակ բեւեռներ են և մենք դեռ շատ երկար ժամանակի պէտք ունինք շուկայի մարդիկը գոնէ իրենց ստորադասեալներուն նկատմամբ բարեկիրթ դարձնելու համար։ Եւ այս շատ աւելի կարեւոր է քան անոնց պարահանդէսներու ժամանակ հագած զգեստը։

⁂ Զագա, տիկին կամ օրիորդ, վերին աստիճանի կարեւոր ընկերական խնդիր մը կը յուզէ։ Այս խնդրոյն վրայ կը հրաւիրենք մասնաւորապէս մեր Դատաստանական Խորհրդոյ ուշադրութիւնը։ Ընտանեկան դժբախտութեանց և կնոջ ամուսնական անհաւատարմութեան պատճառը մեծ մասամբ այրերն են, կ'ըսէ Զագա, և իրաւունք ալ ունի։ Զուարճասէր այրը պարահանդէս կ'երթայ ո՛չ թէ իր կնոջ՝ այլ ցոփուհիին հետ։ Խեղճ դեռատի կինը կը տեսնէ ամուսնոյն գրպանէն ինկած հրաւէրի թուղթը, որուն տակ «Արաքսի» ստորագրուած է։ Եւ ինքն ալ կ'երթայ և կ'իյնայ այն դժոխքին մէջ, որ հանրային պարահանդէս կ'անուանուի և այնուհետեւ այր ու կին կրկին կեանք կը վարեն յայտնի և թաքուն։ Ամէնէն մեծ յանցանքը ընտանեկան կեանքի քայքայումին է այրերու և կիներու համար։ Բայց այր մարդու համար շատ աւելի դիւրին է տոկել, կինն է որ կը տուժէ և իր անօգնական վիճակին պատճառով գթոյ և արգահատանքի արժանի է։ Ընտանեկան երջանկութեան և կիներու ու խեղճ մանկտւոյն դատը ձեզ յանձնուած է, ո՛վ Դատաստանական Խորհրդոյ պատուարժան անդամներ, մի՛ թողուք զանոնք կարօտ ու անօգնական։

⁂ Լիլա կը նկարագրէ Օրթաքէօյի ֆօնսէրին գացող բազմութեան այլ և այլ դասակարգերուն տպաւորութիւնները։ Լիլա ֆօլօրհուս զաւեշտագիր է։ Ան բոլոր թերութիւնները խոշորացոյցով կը դիտէ և երբ հարկը պահանջէ՝ կը ստեղծէ զանոնք իր պատկերները ամբողջացնելու համար։ Մեր զաւեշտագիրներու գլխաւոր թերութիւններէն մէկն ալ իրենց պատուական «եսը» անհասանելի առաքինութիւններով և գովեստի լուսապսակով մը զարդարելն է։ Իրաւ է վիպական գրականութեան մէջ կան այս ուղղութեան ներկայացուցիչները, ինչպէս Քարլ Մայ Գերմանացին, բայց անոնց ալ «եսապաշտական» վէպերը գրական քննադատութենէ միշտ դատափետուած են։ Լիլա սուր դիտողութիւն և շնորհք ունի քանի մը գիծերով անհատական բնաւորութիւններ և ընկերական թերութիւններ մատնանշելու։

⁂ «Յուսախաբութիւնս» վերնագրով գեղեցիկ պատկեր մը կը գծէ Ակոնեան իր առաջին սիրաբանութեան։ Երեկոյթի մը մէջ փոխանակ իր «աչքի բիբին մէջը գտնուող գիշատիչ ակռաներուն խածած» աղջկան հետ պարելու՝ կ'երթայ կ'իյնայ «ապլախ սուրաթով, բաթլախ աչքերով» և այլ նման յանկուցիչ և հրապուրիչ մարմնական գերազանցութիւններով օժտեալ աղջկան մը գիրկը, որուն նոյն իսկ rendez-vous կուտայ և յաջորդ օրն ալ իր մտերիմ ընկերոջ հետ կ'երթայ ժամադրութեան վայրը, ուր կը յայտնուի որ իր սիրելի Թագուհին իրեն ուղեկցող մտերիմ բարեկամին քոյրն է եղեր։ Ակոնեան հարցական բարոյական մը կը հանէ այս միջադէպէն, խորհուրդ տալով որ իր «սեռակիցները քօթէճիանութիւն չընեն եղբայր ունեցող աղջիկներու հետ»։

⁂ Բիւրակն առեւտրական շաբաթաթերթը մտաւ այժմ իր գոյութեան Բ. տարեշրջանը։ Զգալի պակաս մը կը լրացնէ Բիւրակն, օգտաշատ ու կարեւոր առեւտրական գիտելիքներ ու տեղեկութիւններ հաղորդելով հայ առեւտրականներուն։

Լուրջ մասնագիտական թերթերը ամէն կերպով քաջալերութեան արժանի են անշուշտ։ Բիւրակնի խմբագրութիւնը մասնաւոր շնորհաւորութեան արժանի է իր բրած եռանդուն ջանքերուն համար, որոնց նպատակը տեղական վաճառականներուն օգտակար ըլլալն է։

Աւելորդ կը համարինք Բիւրակնի յօդուածներուն անդրադառնալ, որովհետեւ անոնք զուտ մասնագիտական են և Արեւելքի ընթերցողներուն համար գրական կամ գիտական տեսակէտով շահեկանութիւն մը չեն կրնար ունենալ։

ԴՐԱՍԻՐ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Վերջին ամրան, երկուշաբթի առտու մը, Կղզիի շոգենաւին մէջ էինք. քովի բարեկամս, Պոլսեցի, կը յիշցնէր ինծի բոլոր այն դէմքերը, զորս տեսած ըլլալ կը յիշէի, բայց անոնց շատերուն անունները կը խուսափէին մտքէս, կամ տարտամօրէն իրարու կը խառնուէին, իրարու հետ կը շփոթուէին յիշողութեանս մէջ, հեռուն՝ անցած տարիներէ արտաբերուած մշուշի մը ետին։

Դիմացի կարգին վրայ, մեզմէ քիչ մը հեռու, միջահասակ ու գեղադէմ մէկը, մաքենայով գրուած ստուար թղթածրար մը կը կարդար ուշի ուշով. աչքերը, ակնոցներուն ետեւէն, ուսումնասիրող, պրպտող, թափանցող սեւեռումով մը յառած էին թուղթին, տեսակ մը խստութիւնով, իբր թէ զայն բանադատելու համար իր աջեւը պարզելու, ամէնէն աննշան ու նուրբ մանրամասնութիւններն իսկ բառերու իմաստին։ Դիմագիծերը ծանօթ էին ինծի, ապահովաբար, սակայն այդ սուր նայուածքը կը շուարեցնէր զիս ու չէի կրնար մտքիս մէջէն որոշել իր անունը։

Քովինիս հարցուցի։

—Գրիգոր Խան։

Ու ճիշդ այդ պահուն, իմ զարմացումս փարատելու համար կարծես, ան վեր առաւ նայուածքը թուղթին վրայէն, ուղղելու համար ծովին աղուորութիւններուն, առաւօտեան արեւին տակ խայտացող հեռաւոր ալիքներու ծփուն հմայքներուն։ Այո՛, ինքն էր։ Իր նայուածքն էր հիմա, անուշ ու գրաւիչ, այն զոր տեսած էի շատ անգամներ, ու ամէն անգամուն հաճելի ջերմութեան մը շոյանքին նմանող զգայնութիւն մը կրած, նոյն իսկ առանց մօտէն ճանչցած ըլլալու իր անձնաւորութիւնը։ Հեռուներէն, նոյն իսկ շատ հեռուներէն, հիացող եղած էի իրեն։ Ինծի համար, անիկա, մեր հարուստ դասակարգին մէջ բացառութիւն մըն էր, ընտիր տիպար մը՝ որուն ամէնքն ալ պէտք էր որ նմանէին, բայց չէին կրնար, չպիտի կրնային դժբաղդաբար։ Անիկա կենդանի, ցայտուն, չքեղ հերքումն մըն էր այն ապուշ համոզումին որ արմատացած է մեր մէջ, թէ գործի մարդ մը չի կրնար միեւնոյն ատեն գաղափարի ու գեղարուեստի սիրահար մը ըլլալ։

Մեր մէջ առ հասարակ հարուստները ծառաներն են, խեղճուկ ստրուկներն են իրենց դրամին, միտք ու մարմին կը զոհեն և կը մաշեցնեն անոր համար,—առանց գիտնալու անիկա ծառայեցնել իրենց։ Շահիլ միայն գիտեն ու խնդը եղած են ատոր։ Գրիգոր Խան, շահիլ գիտէր անշուշտ, ամէնէն աղէկ թերեւս ու ազնիւ կերպով, բայց մանաւանդ, բացառիկ առաւելութիւն, ծախսել գիտէր։ Դրամը, իր ձեռքին մէջ, կը հնազանդէր նոյն իսկ իր քմահաճոյքներուն։ Իր ձեռքին մէջ, ան կը դադրէր այլամերժ ու բոլոր ուրիշ ձգտումները կաշկանդող տէրը մը ըլլալէ և կը դառնար կ'ըլլար հայթայթիչը, հլու գործիքը ընտիր վայելքի, աշխարհի բոլոր ազնիւ հաճոյքներուն, —այսինքն իր բուն նպատակին կը ծառայէր։ Ըստ իս, չափազանց պարզասիրութիւնն ալ տեսակ մը չափազանցութիւն –նոյն իսկ պիտի ըսեմ կեղծաւորութիւն– է՝ որմէ զերծ էր Գրիգոր Խան և գիտէր պարագային համեմատ պերճանքի և ճոխութեան հոգ տանիլ։ Ու փարթամ կեանքի մը յատկանիշները իր վրայ —ինչպէս իր բոլոր ընտանիքին վրայ— այնքան լաւ ագուցուած, բնական, անսեթեւեթ հանգամանք մը ունէին՝ զոր հաճոյք էր դիտել, նոյն իսկ անծանօթներու համար։

⁂

Երբ լրագիրները իր մահը գուժեցին յանկարծ, երեւակայութիւնս տարաւ զիս Կղզիի շոգենաւին մէջ, այն առտուն ուր դիմացս նստած էր ու վերջին անգամ ըլլալով տեսայ զինքը։ Եւ ես, օտար մը, անծանօթ մը, ցաւը զգացի իրեն ա՛լ չկարենալ պատահելուս, ցաւը զգացի Հայերուն մէջէն ընդհանուրին պատիւ բերող մարդու մը կորսուելուն։ Կսկիծը, որ բաժինն է իրեններուն, լայն ու խորունկ է անշուշտ, այնքան՝ որքան պէտք է ըլլայ, նոյն իսկ օտարներուն հիացումը գրաւող մէկու մը, իր անմիջական շրջանակէն վայելած սէրը։

Սակայն ես ինծի համար սա համոզումը ունիմ թէ անիկա քաղեց ու վայելեց կեանքը՝ որքան հաճոյք, որքան հրապոյր որ կարելի է ըմբոշխնել մարդկայնօրէն։ Անիկա, փայլուն ապագայ մը և ասպարէզ մը պատրաստելու հոգին մէջ իրեններուն համար, չմոռցաւ իր վայելքի բաժինը կեանքէն։

Եւ յանցանքը իրենը չէ անշուշտ եթէ կանուխ, ժամանակէն առաջ վերջակէտը եկաւ դրուիլ։ Ատիկա անշահ մէկ խաղն է չոր բաղդի քմահաճոյքին, որուն ամէնքս ալ ենթակայ ենք։

Իբր օտար մը՝ որ սովորութիւն չունի բնաւ ներբողականներ գրելու՝ ինքզինքս չեմ ներեր ասկէ աւելի զբաղիլ իրմով ու իր ընտանիքով։ Բայց կը յուսամ թէ իրեններուն կը ներեն ինծի այս քանի մը տողերը՝ հիացումով գրուած Գրիգոր Խանի պատուական յիշատակին՝ որ ամէն յարգանքի արժանի է։

ԺԱՔ ՍԱՅԱՊԱԼԵԱՆ

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Թուաբանութիւնը. — Բնական պատմութիւնը. — Աշխարհագրութիւնը. — Բժշկութիւնը եւ բժիշկները. — Հիւանդութիւնները ընդհանրապէս. — Այսահարները։

Քրիստոսի ժամանակ Հրեաները «Գիտութիւն» կը կոչէին օրէնքի ուսումը և այն առաւել կամ նուազ փիլիսոփայական հայեցողութիւնները, որոնց առարկան էր ան։ Մենք գիտութիւնը ո՛չ թէ բնազանցական իմաստով պիտի առնենք, ի՛նչպէս կ'ընէին հիները, այլ իր արդի իմաստով և պիտի ցոյց տանք թէ, ի՞նչ էին Քրիստոսի ժամանակ Պաղեստինի մէջ ապրող ուսեալ մարդու մը ունեցած գիտութեան ծանօթութիւնները։ Գիտէ՞ր նա թուաբանութիւն և քիչ մը բնական պատմութիւն։ Ի՞նչ էին իր ունեցած գաղափարները գիտութեան վրայ։ Ի՞նչ կը մտածէր աշխարհագրութեան վրայ, վերջապէս ի՞նչ էին իր ունեցած բժշկական ծանօթութիւնները։

Թուաբանութեան մասին բան մը չենք կրնար ըսել, վասն զի Հին Կտակարանի մէջ չորս գործողութիւնները հազիւ թէ տարտամ կերպով նշանակուած են։ Բնական պատմութիւնը բաւական զարգացած կը թուի, մանաւանդ կենդանաբանութիւնը, վասն զի Ս. Գրոց մէջ յաճախ կենդանիներու և անոնց բարքերուն վրայ նկարագրութիւններ կը տեսնենք։ Առակաց Գիրքը մրջիւնի վրայ կը խօսի (Առակք. Զ. 6. 8.), Յովբինը կը նկարագրէ եղնը, ջայլամը, վայրի էշը, ձին, արծիւը, գետաձին և կոկորդիլոսը (Յովբ, ԼԹ. 5. 8. 9. 12)։ Միեւնոյն գիրքը պապիրոսի, մետաղներու, անոնց կազմութեան և հանքային աշխատութիւններու վրայ կը խօսի մեզի։ Ծննդոց Գիրքին մէջ, պտղատու ծառերու, սերմնաւոր բոյսերու և բանջարեղէններու դասաւորման մը փորձը կը տեսնենք (Ծննդոց Ա. 11)։ Հոն կիտազգիները որոշուած են միւս ջրասուն կենդանիներէն (Ծննդոց. Ա. 21)։ Հնգամատեանը աւելի որոշ կերպով կը խօսի այս մասին. կը յիշէ որոճացողները և երկճղակաւոր կենդանիները։ Ասոնք բոլորովին նախնական դասաւորման փորձեր են։ Բայց թէ յետոյ աւելի խորունկ և իսկապէս գիտական բաժանումներ բրա՞ծ են թէ ոչ, չենք գիտեր։

Հրեաները աւելի ընդարձակ բայց ոչ ճիշդ ծանօթութիւններ ունէին երկրի գրութեան վրայ։ Մեծ գաղափար մը ունէին տիեզերքի ընդարձակութեան մասին։ «Հինգ հարիւր տարի պէտք է քալել, կ'ըսէ Berakloth, երկրի և երկինքի միջեւ գտնուած միջոցը կարել անցնելու համար, որ մեր գլխուն վերեւ տարածուած է»։ Հրեաները՝ ամսուան երկարութիւնը, լուսնի՝ երկրին շուրջը կատարած շրջանին տեւողութեան վրայ կ'ուղղէին։ Անոնք որ և է հաշիւ չէին ըներ այս մասին, այլ միայն պարզ դիտութիւնով մը կը գոհանային։

Գալով մոլորակներուն, անոնց զանազան անուններ կուտային. այսպէս Օրիոն և այլն, յիշուած են Յովբի Գիրքին մէջ։ Պէտք է նշանակել նաեւ թէ Ծննդոց մէջ յիշուած այն բառը (Ծննդոց Ա. 6) զոր մենք տարածութիւն (pakia) թարգմանած ենք, հաստատուն մակերես կը նշանակէ, և Հրեաները երկնքի կապոյտը իբրեւ հաստատուն կը նկատէին։ Երբ անձրեւէ, կաթիլները՝ այդ մակերեսին վրայ գտնուած ծակերէն կ'անցնին, այդ ծակերը «երկնից սահանք»ները կամ պատուհաններն են (Ծննդոց, Ը. 2. ջրհեղեղի նկարագրութիւնը)։ Իսրայէլի զաւակները այս տղայական և պարզ ծանօթութիւններէն վեր բարձրացա՞ն յետոյ։ Այս հարցման որոշ պատասխան մը չենք կրնար տալ։ Ամէն պարագայի մէջ սակայն, ստոյգ է թէ, երկիրը, անոնց՝ ինչպէս նաեւ բոլոր հին ժողովրդոց համար, տիեզերքի կեդրոնն էր, և երկինքի բոլոր լոյսերը այս անշարժ կեդրոնին շուրջը կը դառնային։ Քրիստոսի ժամանակակիցներուն աշխարհագրութիւնը որոշ կերպով կը գտնենք Թալմուտներուն մէջ. հետեւաբար զանոնք ուսումնասիրելով, կատարելապէս կարելի է համառօտել, առաջին դարու ուսեալ հրեայի մը ունեցած աշխարհագրական ծանօթութիւնները։ Հրեան երկիրը իբրեւ բոլորաձեւ մակարդակ մը կը նկատէր (Եսայի Խ. 22)։ Աստուած կեցած է այս մակարդակին վրայ, որուն շրջանակը երբեմն անդունդին վրայ գծուած է անոր ձեռքով (Առակ. Ը. 26-27)։ Չորս գլխաւոր կէտերը, երկինքի ծայրերը, երկրի անկիւնները կամ չորս ծովերը կը կոչուին, (Եսայի ԺԱ. 12)։ Հրեան զանոնք որոշելու համար դէպ ի հիւսիս չի դառնար, ինչպէս կ'ընենք մենք, այլ դէպ ի արեւելք, որով իր աջ կողմը կ'իյնայ հիւսիսը, ձախ կողմը՝ հարաւը, իսկ ետին՝ արեւմուտքը։ Այս մակարդակին երեսը երկու մասերու կը բաժնուի, այսինքն մին Իսրայէլի, իսկ միւսը ոչ-Իսրայէլի երկիրը։ Իր բնակիչներն ալ միեւնոյն կերպով կը զանազանուին իրարմէ. կան Հրեաներ և Հեթանոսներ (païen), այսինքն ներսինները և դուրսինները (Մատթ. Բ. 20, Ա. Կորնթ. Ե. 13)։ Ոչ-Հրեաները «հեթանոսք» (gentiles) կամ «ազգ աշխարհի» կը կոչուէին։ Աշխարհ բառը կը նշանակէր, ինչ որ Իսրայէլի չէր, ինչ որ Ս. երկրին և ընտրեալ ժողովուրդին մաս չէր կազմեր։ Աշխարհը կը ներկայացնէր այն ամէն բաները որոնք անսուրբ էին, այս բառը (x'spos) յաճախ գործածուած է այս իմաստով, Նոր Կտակարանի հեղինակներէն և մանաւորապէս Յովհաննէսէն (Յովհ. Գ. 16, Ղուկ. ԺԲ. 30)։ Իսրայէլի երկիրը, երկրագունտին կեդրոնը գտնուելուն համար «աշխարհ»ը ամէն կողմէ կը շրջապատէր զայն։ Երկրին ծայրերը կը գտնուէր այն ընդարձակ ծովը, որուն վրայ ոչ ոք այնքան հեռուները ճամբորդած էր։ Այս ծովը բոլորաձեւ մակարդակին ամբողջ շրջանը կ'ընէր, և որովհետեւ հեթանոսներուն երկիրներն ալ կ'ողողուէր այս պատճառաւ, այդ երկիրները երբեմն «ծովու երկիր» ալ կը կոչուէին։ Սողոմոն Ռաբբին կ'ըսէր. «Արտաքին ամբողջ երկիրը», ծովու երկիր կոչուած է, բաց ի Բաբելոնէն»։

Երկրագունտի մասին ի՞նչ գաղափար ունէր Հրեայ մը։ Այս հարցումին կարելի չէ պատասխանել։ Հռովմէական պետութեան ընդարձակութեան վրայ թերի ծանօթութիւն մը միայն ունեցած, և այնպէս ենթադրած պիտի ըլլայ թէ, իր սահմաններէն անդին, անմարդաբնակ անապատ մը վերջը, կը տարածուի ծով մը, ուրկէ անդին ոչինչ կայ այլ եւս։

Պաղեստինը ողողուած է, կ'ըսեն, եօթը ծովերէ և չորս գետերէ, որոնք են. 1. Մեծ ծովը (Միջերկրական), 2. Տիբերիոյ ծով, 3. Սամոքոնիտ (Samochonite) ծովը, 4. Սալէ (Salée) կամ Սոդոմի ծովը (Մեռեալ ծով). 5. Իւլթա (Hulta) կամ Աքքօի (Acco) ծովը, 6. Շէլիաթ (Schlyath) ծովը, 7. Ափամէնա (Apaména) ծովը։ Հինգերորդ ծովուն տեղւոյն մասին պատմիչներէն ոմանք անհամաձայն են։ Կը կարծուի թէ եօթը թիւը խորհրդանշանական թիւ մը ըլլալով, Թալմուտները երկու անգամ յիշած են Սամոքոնիտ ծովը, այդ թիւը ամբողջացնելու համար։ Շէլիաթ ծովը հաւանաբար Ֆիալէ լիճն է։

Գալով Ափամէնա ծովուն, անոր մօտ Թաքէ լիճն է ան, որ Պաղեստինի մէջ չգտնուիր։ Այս ամէնը ցոյց կուտայ թէ ո՛րքան արուեստական է Թալմուտներու այս դասաւորումը։ Ասկէ զատ, արդէն չորս ծովեր միայն կը գտնուին Ս. երկրին մէջ որոնք են, Միջերկրականը, Տիբերիոյ լիճը, Սամոքոնէթի լիճը և Մեռեալ ծովը։

Չորս գետերն են, Յորդանան, Երմաք, Քիրքօն և Փիկան։ Յորդանան գետը ծանօթ է մեզի։ Երմաքը իր օժանդակ գետերէն մէկն է. մեծ գետ մըն է այս որուն ակը Տիբերիոյ լիճէն վեր կը գըտ-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (73)

[illegible]

Գեղանի Կոմսուհիի Մը
ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ
ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ԺԲ.

ԵՐԿՈՒ ՀՐԱՇԱԳԵՂՆԵՐԸ

— Ո՛չ... դեռ այդ տեղուանքը չեմ հասած... գէթ այնպէս կը կարծեմ... բայց եթէ սպառնալիք ալ չըլլայ՝ ազդարարութիւն մը կրնաս համարել։ Պէտք է որ լաւ ճանչնաս զիս, գիտնալու համար թէ չպիտի ներեմ քեզի, եթէ երբեք լքես զիս։ Նաեւ չպիտի ներեմ այն կնոջ՝ որ իմ տեղս գրաւէ քու սրտիդ մէջ...

— Ինչպէս ըսի քիչ մը առաջ, սպառնալիք մըն է որ կ'ընես...

Ժէրմէն սկսաւ խորհիլ. յետոյ բժիշկին երեսը նայելով մեղմօրէն ըսաւ.

—Լա՛ւ...

Բրիսթիան ոտքի ելաւ յանկարծ և ձեռքերը քաշեց, զորս Ժէրմէնի ձեռքին մէջ անցուցած էր մինչեւ այն ատեն։

Բժիշկը պռստած էր յօնքերը և դէմքին վրայ տխուր արտայայտութիւն մը կը տեսնուէր։ Ժէրմէն նորէն ծունկի եկաւ, և աղաչաւոր դիրք մը առած, յարեց.

—Ամէն բանի մէջ ծայրայեղ եմ... Ահա ինչո՛ւ համար չեմ ուզեր որ մոռնաս զիս... Մնաց որ, ինչո՞ւ համար ուրիշ տեղ փնտռես այն երջանկութիւնը զոր իմ քովս կրնաս գտնել։ Իրա՞ւ է որ դեռ չես գիտեր թէ ինչ մեծ սէր մը կը ներշնչես ինծի։ Կարելի՞ բան է որ ամիսներով իրարու հետ ապրինք, առանց թափանցելու իրարու էութեան։ Զոհողութիւն ու անձնուիրութիւն պահանջէ՛ ինէ։ Ամէն ինչ ընելու պատրաստ եմ, և ամէն բանի պիտի համակերպիմ։ Բայց սիրէ զիս... Դժուար բան մը չէ որ կը խնդրեմ։

—Ինչէ՞ն կը հետեւցնես թէ քեզ սիրելէ դադրած եմ...

—Ամէն բանէ և ոչինչէ... Օ՜հ, Աստուած իմ, երանի՜ թէ սխալած ըլլայի։

Արշալոյսը տակաւ կը ճերմկցնէր պատուհաններուն ապակիները։

—Տե՛ս, լոյսը կը ծագի, ըսաւ Բրիսթիան...

—Այո՛... Գնա՛ ուրեմն... ա՛լ ես վար չեմ զներ քեզ...

Դուրս ելլելուն պէս, Բրիսթիան մեծ սփոփանք մը զգաց։ Գրեթէ խելոյն զըլչալով՝ ետին դարձաւ։ Վարագոյր մը կը շարժէր թեթեւօրէն, զեփիւռի մը կողմէ կարծես։ Փոքրիկ ձեռք մը հրաժեշտի ողջոյն կուտար։

Բրիսթիան համբոյրով մը պատասխանեց։

Ատ էր բովանդակ սէրը որ բժիշկին սրտին մէջ մնացած էր...

Յաջորդ օրերը, Բրիսթիան նշմարեց որ Ժէրմէն կը լրտեսէր զինքը։ Իրենց սիրային գաղտնի յարաբերութիւննէն ի վեր կը խուսափէին իրարու հանդիպելէ. Բրիսթիան երբեմն պէս կը կատարէր իր բժշկական այցելութիւնները, իսկ Ժէրմէն անձնական գործերովը կը զբաղէր։ Իրենց միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն գոյանալէն յետոյ պէտք չէին տեսներ իրարու հանդիպելու։ Ընդհակառակը, իրենց միջեւ պատահած բամբասանքէն ի վեր, Բրիսթիան յաճախակի կը հանդիպէր Ժէրմէնի։ Սակայն այս վերջինը բնաւ չէր յայտներ իր կասկածները։ Երկու անգամուն ալ Ժէրմէն ո և է ակնարկութիւն չըրաւ իր ունեցած երկիւղներու մասին երբ Բրիսթիան այցելութիւն տուաւ իրեն։ Ապահովուած ըլլալ կը թուէր։ Բայց սիրային այդ լուծը ծանր կը ճնշէր երիտասարդ բժիշկին վրայ։

Քանիցս, Տօրնաքի բնակարանէն դուրս ելած ատեն, Բրիսթիան մութին մէջ կարծեց նշմարել վայրկենական սիլուէթ մը, որ արահետի մը անկիւնը կ'անհետանար։

Ուրիշ անգամներ ալ իր կառքը Ժէրմէնի կառքին դէմ ելաւ, ճիշդ այն պահուն երբ Ռօզ-Լիզօնէ կը բաժնուէր։

Այդ հանդիպումները դիպուածին պէտք էր վերագրել։

Այսպէս, իրիկուն մը Բրիսթիան այդ հանդիպումներուն վրայ մտածելով կ'անցնէր Մուլէն-Ժօլիի առջեւէն։ Հակառակ Ժէրմէնի ազդած սարսափին, միտքը դրած էր իր սէրը յայտնել Ռօզ-Լիզօնի։ Կառքով ջաղացքին առջեւէն անցած ատեն կին մը ցցուեցաւ ճամբուն վրայ, և կառքին առջեւ նետեց ինքզինքը, կոխոտուելու վտանգը աչք առնելով։

—Վար իջէ՛ք, Բրիսթիան, ձեզի հետ խօսելիք ունիմ ըսաւ այդ կինը...

Բժիշկը հնազանդեցաւ։

Ժէրմէնի առջեւ գտաւ ինքզինքը։ Թէեւ մթնած էր, սակայն Բրիսթիան կըրցաւ զանազանել աղջկան դէմքը, որ սարսուռներով կը ցնցուէր ու արտակարգ յուզում մը կը մատնէր։ Քիչ մը առաջ Ժէրմէն շատ հանդարտ երեւոյթ մը ունէր իր որոշումը տուած միջոցին, բայց հիմա ջղաձգական հեծկլտուքներ կը ցնցէին կուրծքը։

—Հանդարտեցէք, Ժէրմէն...

—Օ՜հ, երկար ատեն վար չպիտի զնեմ ձեզ, քանի որ ճամբուն վրայ ամէն ոք պիտի կրնայ տեսնել մեզ... Ի հարկին ջաղացք ալ կրնանք մտնել, հիւանդ մը նայելու պատրուակով...

—Տկա՞ր էք միթէ։

—Ձեր մէկ խօսքը պիտի բուժէ զիս... կամ մահուան պիտի դատապարտէ... բայց մի՛ փորձէք ստել... Կանխաւ կ'ըսեմ թէ անօգուտ պիտի ըլլայ ատ...

Բրիսթիան ըմբռնեց որ տալիք բացատրութիւնը վճռական ըլլալու էր։

Իր որոշումը տուաւ. այդ սիրային լուծը ծանր կուգար։

Արդէն իսկ թուլցած էին կապերը, և երկու սիրահարները, կարծես խօսք մէկ բրած, իրար [illegible] դադրած էին ալ եւս։

Ժէրմէն յարեց ցած ու խռպոտ ձայնով մը, որ կը մատնէր իր յուզումը.

—Զիս չէք սիրեր ա՛լ եւս... հիմա ձեզի պիտի ըսեմ թէ ո՛վ կը սիրէք։

Բրիսթիան սպասեց։ Չէր սխալած։ Ժէրմէն լրտեսած էր զինքը։ Ռօզ-Լիզօնի անունն էր որ պիտի տար քիչ մը յետոյ։

—Ռօզ-Լիզօնը կը սիրէք, ըսաւ Ժէրմէն։

Այս վերջինը սպասեց որ Բրիսթիան բողոքէ և պատասխան մը տայ. բայց բժիշկը լուռ մնաց։

—Ահ, լաւ գուշակեր եմ, յարեց Ժէրմէն, բժիշկին թեւը բռնելով ու ցնցելով զայն։ Նախ այդ աղջկան տունը կը յաճախէիր, իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար։ Շատ բնական բան մըն էր ատ։ Բայց շատոնց աղէկցած է ան և ամէն կողմ կարելի է հանդիպիլ անոր, ճամբաներուն վրայ ու անտառներուն մէջ, ընկերակցութեամբ փափուկ երիտասարդի մը, որ իր սիրահարն է...

— Ժէրմէ՛ն, գոչեց Բրիսթիան ուժգին շեշտով մը։

— Ա՛հ, կը պաշտպանես զանի... Ուրեմն կը սիրես այդ աղջիկը... կը խոստովանի՞ս սիրելդ... Համարձակութիւնը չունի՞ս յայտնելու... Ո՛չ, իմ առջեւս չպիտի համարձակիս այդ խոստովանութիւնն ընելու, որովհետեւ շատ անգութ բան մը պիտի ըլլար... Սիրուհիդ կը մեղքնաս... Շնորհակալ եմ... իրաւ որ այդ բանին համար շնորհապարտ եմ... Ուրեմն պատասխան տո՛ւր։

—Կ'ուզէ՞ք որ պատասխանեմ։

—Այո՛։

—Անոր մօտ անհուն երջանկութիւն մը կը զգամ... Շատ մեղմ ու քաղցր երջանկութիւն մը... Անոր հետ ունեցած տեսակցութեանս յետոյ հոգեկան անդորրութիւն մը կը զգամ, զոր կորսնցուցած էի առաջ...

—Բայց սէր չէ ատիկա... Ուժգին և կրքոտ բան մը պէտք է ըլլայ սէրը։ Անգամ մը բաղդատէ այն սիրոյն՝ զոր իմ մօտ գտնուած միջոցիդ կը զգայիր։

—Բաղդատած եմ։

—Է՛հ ուրեմն, ի՞նչ եզրակացութեան յանգեցար, հարցուց Ժէրմէն, անձկութեամբ մատնուած և Բրիսթիանի շրթունքներէն կախուած։

Բայց Բրիսթիան չէր համարձակեր արտասանել աղետալի խօսքը։ Կը մեղքնար և խղճի խայթ կը զգար։

(Շարունակելի)

նուի ։ Քիրմիձի վրայ տարակարծիք են գիտունները ։ Պէտք է ըլլայ ան կա՛մ ուրիշ գետ մը կամ Կիսոնը (Kichon) Դատաւ. Ե. 21) որ Դամասկոսի մօտ է և կը կոչուի Էլ-Պարատա ։ Գալով Փիկաին, բոլորովին անծանօթ է այդ անունը մեզի ։ Ինչպէս տեսանք, հրէական աշխարհագրութիւնը շատ կը նմանի հին ժողովուրդներու ունեցած աշխարհագրութեան ։ Հետաքրքրական պիտի ըլլար արդարեւ, այս մանրամասնութեանց վրայ աւելցնել նաև բնութեան ինչ ինչ տեսարաններու մասին Հրէից ունեցած ծանօթութիւնները կամ իր գաղափարները, սակայն Թալմուտները այս երկրորդական կէտերուն վրայ լռութիւն կը պահեն ։ Հրեաները թերեւս երկինքի կապոյտը, անտեսանելի և կապոյտ հսկայ լերան մը ցոլքովը կը բացատրէին, ինչպէս ըրած են հին ժողովուրդներէն ոմանք ։ Ամէն պարագայի մէջ, սակայն անտեսանելի ոգւոյն ազդեցութեամբ իրենց կը բացատրէին չհասկցած բոլոր տեսարանները ։ Բժշկութեան մասին մեր բոլոր ըսածները մէկ տողով պիտի համառօտենք ։ Ամէն ոք բժշկութեամբ կը զբաղէր, բայց ո՛չ ոք գիտէր բժշկութեան առաջին բառը ։ Հինգ հարիւր տարիներէ ի վեր գիտական բժշկութիւնը գոյութիւն ունէր Յունաստանի մէջ, բայց անկէ դուրս ելած չէր ։ Հրեաներուն տգիտութիւնը բժշկութեան մէջ, և այդ տգիտութենէն ազատելու համար իրենց անկարողութեան պատճառը այն էր որ, անոնք հիւանդութեան մէջ կը տեսնէին կամ հիւանդին և կամ իր ծնողաց կողմէ գործուած մեղքերուն պատիժը և գրեթէ միշտ չար ոգիի մը ազդեցութեան կը վերագրէին զայն ։ Միակ կարելի եղող բժշկութիւնը այն ատեն դեւին (démon) հանումն էր (կամ դեւերուն, վասն զի երբեմն մէկը շատ մը դեւեր կ'ունենար) և բժշկական ամբողջ գիտութիւնը հանումի (expulsion) լաւագոյն կերպ մը գտնելու կը ջանար ։ Այս բարեգործութիւնը ոչ միայն էին ուսեալին, այլ կրօնականին ալ յատուկ էր ։ Որքան որ մէկը երկիւղած էր, այնքան ընդունակ էր հիւանդներ բժշկելու, այսինքն դեւեր հանելու ։ Ամէն ոք իր հասկցած տեսակէտով բժշկութիւն կ'ընէր թէ՛ իրեն և թէ իրեններուն համար ։ Նախ ռաբբիները, յետոյ դպիրները, օրէնքի վարդապետները, դեւեր կը հանէին, և ոմանք այդ բանին մէջ շատ ճարպիկ կ'երեւէին ։

Դեղատուութիւնը ոչ այլ ինչ էր եթէ ոչ երդուընցուցչութիւն մը ։ Երդուընցնելու համար շատ մը կերպեր կը գործածէին ։ Ամէնէն սովորականը դիւթութիւնն էր ։ Ռաբբին մոգական բանաձեւ մը կ'արտասանէր ։ Մերթ քիչ մը իւղ կը թափէր հիւանդին գլխուն վրայ ։ «Դիւթութիւն ընողը թող նախ հիւանդին գլխուն վրայ քիչ մը իւղ թափէ» ։ Թալմուտները կը խօսին քրիստոնէական բժշկութիւններու վրայ, որոնք Քրիստոսի անունով եղած են ։ Այսպէս, կ'ըսեն անոնք. «Մէկը հիւանդ էր, մօտեցան անոր և երբ Յիսուսի անունով բժշկութեան բանաձեւ մը արտասանեցին, բժշկուեցաւ» ։ Schabath անուն գրուածքը, մեզի կը պատմէ թէ Դամահի որդի Եղիազար ռաբբին օձէ մը խայթուեցաւ ։ Կափառնայումցի Յակոբոսը մօտեցաւ և ուզեց բժշկել զայն Քրիստոսի անունով, բայց չթողուցին ։ Երբեմն շատ կատարելագործուած միջոցներ կը գործածէին ։ Յովսեպոս մեզի կը պատմէ թէ Սողոմոն դեւերը հանելու համար բանաձեւերու գիրք մը խմբագրած էր Sefer Refuot (Նուսխայագիրք) անուամբ, և կը հաստատէ թէ դեւեր հանելու համար լաւագոյն միջոցներէն մին Baaras կոչուած նուիրական արմատը գործածելն է ։ Այդ արմատը կրակի գոյն ունի, կ'ըսէ նա, և շատ դժուարաւ կը գտնուի, բայց անգամ մը ձեռք բերելէ յետոյ, բաւական է միայն հիւանդին մօտեցնել զայն բժշկելու համար ։ Վեսպասիանոսի առջեւ կատարուած այս տեսակ բժշկութեան մը ականատես եղած է նա ։ Եղիազար անունով Հրեայ մը, կ'ըսէ Յովսեպոս, շատ մը դիւահարներ բժշկեց դպցնելով անոնց օղակ մը, որուն մէջ կար Սողոմոնի կողմէ յանձնարարուած այն թանկագին արմատը ։ Հիւանդները անմիջապէս բժշկուեցան երբ դեւերը անոնց քիթերէն դուրս ելան, և Եղիազարին հրամանին համաձայն կոտրեցին հոն գտնուած հողէ ամանները ։

Թարգ. ՊՕՂՈՍ ՍԱՐԿԱՒԱԳ ԳԱԼԷՄԵԱՆ
Արմաշ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎԻՃԱԿԸ

Գերմանիոյ Ռայխսդագը, ինչպէս հեռագիրները ծանուցին, ձեռնարկեց իր դիւանին կազմութեանը՝ նստաշրջանին առաջին արտայայտութիւնը, քանի որ ատենապետի ընտրութիւնը միայն ցոյց կուտայ Ռայխսդագին նոր մեծամասնութիւնը և հակումները ։ Ֆրանսական թերթ մը այդ առթիւ հետեւեալ տողերը կը գրէ. — «Կաթոլիկ Կեդրոնը որ նախկին Ռայխսդագի դիւանին մէջ կը տիրապետէր, հիմակ ալ աշխատեցաւ իրեններէն մէկը ընտրել տալու նոյն պաշտօնին, որպէս զի լաւ ցոյց տայ թէ իր նախկին ազդեցութիւնը կը վայելէ և թէ միշտ պէտք է զինքը հաշուի առնել ։ Արդարեւ աւանդութիւնը կը պահանջէ որ Ռայխսդագին ատենապետը ընտրուի ամէնէն շատ թուական առաւելութիւն ունեցող խումբերէն ։ Այդ խումբը անվիճելի կերպով Կեդրոնն է և կարելի էր կասկածիլ թէ մի՛ գուցէ որ և է մասնաւոր տարր, մեծ կուսակցութեանց պաշտօնապէս չմիացած, չապահովէ կաթոլիկներուն յաջողութիւնը ։ Ատենապետի այդ ընտրութեան արդիւնքը բուն իսկ երեսփոխանական ընտրութիւններէն աւելի ֆոն Պիւլով իշխանին ուրախութիւն պատճառելու հանգամանքը ունի ։ Պահպանողական կուսակցութենէն կոմս Հուկ Շթոլպէրկ, ինչպէս յայտնի է, ատենապետ ընտրուեցաւ 214 ձայնով ։ Կեդրոնի ընտրելին՝ Պ. Շբան 164 քուէ միայն շահեցաւ ։ Չորս քուէ ալ ազգայնական կուսակցութեան պատկանող երեսփոխանի մը տրուած էին, որուն ընտրելիութիւնը պաշտօնապէս ներկայացուած չէր ։ Երբ նկատողութեան առնուի թէ 383 քուէարկուներ կային և տասնըչորս բացակայ, քանի որ Ռայխսդագին ամբողջ անդամներուն թիւը 397 է, յայտնի կ'երեւայ թէ Շթոլպէրկ կոմսին ընտրութիւնը բոլորովին անյուսալի էր ։ Քառասունըհինգ ձայնի այդ մեծամասնութիւնը սա բացորոշ նշանակութիւնը ունի թէ ազատական ու պահպանողական կուսակցութեանց բոլոր խումբերը կատարելապէս համերաշխութեամբ գործած են՝ այսինքն ազգայնական մեծամասնութիւնը որ առաջ եկած էր ընտրութիւններէն. միանգամայն ապացոյցը կը կազմէ կարգապահութեանը նոյն մեծամասնութեան որ բացարձակապէս Կեդրոնին դէմ գործած է ։ Կեդրոնին շահած քուէներուն հաշիւը դիւրին է. 106՝ կղերական, 43՝ ընկերվարական և 15՝ լեհ ։ Միւս բոլոր կուսակցութիւնները ամբողջովին Կեդրոնին դէմ քուէ տուած են և կարելի է կարծել թէ միեւնոյն միաբանութեամբ անոր դէմ պիտի գտնուին ամէն անգամ որ պայքար մը կատարուի զուտ գերմանական խնդիրներու վրայ ։ Շթոլպէրկի կոմսին ընտրութիւնը հաստատումն է գերմանական ընտրութիւններէն առնուած դասին ։ Կեդրոնի կուսակցութիւնը թէեւ պէտք եղածին չափ ներկայացուցիչ ունի Ռայխսդագին մէջ, սակայն անոր խորհրդարանական ազդեցութիւնը մեծապէս նուազած է. այլեւս կացութեան տէրը չէ ։»

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թրանսվալի խորհրդարանական ընտրութիւնները նպաստաւոր արդիւնք մը ունեցան պօէր տարրին ։ Թրանսվալի բնիկներու կուսակցութիւնը, որ պօէր տարրին ամբողջութիւնը կը կազմէ, 29 ընտրեալներ ունեցաւ, յառաջդիմականները՝ 2, նեայլն ։ Թէեւ տակաւին լնը ընտրութիւններու արդիւնքը յայտնի չէ, սակայն յայտնի կ'երեւայ թէ բնիկներու կուսակցութիւնը անոնցմէ ալ եօթը աթոռ շահի, որով բացարձակ մեծամասնութիւն պիտի ունենայ ժողովին մէջ և Պօէրներու տիրապետող ազդեցութիւնը պիտի նպաստէ իրենց ծրագիրներուն յաջողութեանը ։ Պօթա զօրավարը նախարարապետ եղաւ, իրեն պաշտօնակից ունենալով ուրիշ նշանաւոր Պօէրներ ։ Լոնտոնի մէջ զանազան կերպով կը մեկնուին այդ արդիւնքները ։ Երկրակալութեան կուսակցութեան լրագիրները կ'ըսեն թէ Անգլիոյ ներկայ Դահլիճը այն տեսակ դրութիւն մը տուած է Թրանսվալի, որով Պօէրները պիտի կրնան, թէեւ պատերազմին մէջ յաղթուած, սակայն օրինական ճամբով վերստանձնել իրենց գերակշռութիւնը ։ Ֆրանսական թերթերը անկարեւոր կը նկատեն այդ քննադատութիւնները և կ'ըսեն թէ շատ բնական է որ Անգլիոյ երկրակալութեան կուսակիցները, որոնք հակառակ Լորտ Սոլզպէրիի յայտարարութեան թէ հարաւային Ափրիկէի մէջ Անգլիա ո՛չ ոսկի կը փնտռէ և ոչ ալ նոր երկիր՝ միշտ Թրանսվալի և Օրանժի գրաւման գաղափարը առաջ տարած են, հիմա դառն յուսախաբութեան մը կ'ենթարկուին երբ կը տեսնեն թէ ազդեցութեանց պայքարին մէջ անգլիական տարրը յաղթած չէ, այլ գործնական տեսակէտով յաղթող հանդիսացած է ։ Ֆրանսական լրագիրներ նպաստաւոր կը գտնեն այդ պարագան, վասն զի յայտնի իրողութիւն մըն է որ Թրանսվալի նախարարութիւնը եթէ ճապէս անգլիական ըլլար, պօէր տարրը, որ երկրին մէջ իրական մեծամասնութիւնը կը կազմէ, գո՛հ պիտի չըլլար Անգլիացիներու բարոյական ազդեցութենէն ։ Թրանսվալի նախարարութիւնը եթէ Պօէրներէ կազմուի, անոնք վստա՛հ պիտի ըլլան թէ իրենց ներկայ վիճակը պիտի կրնան պահպանել ։ Անգլիոյ երկրակալութեան կուսակցութեան լրագիրները վախնալու երեւոյթը ունին թէ մի՛ գուցէ նախարարութիւնը, իր գլուխը ունենալով Պօթա զօրավարը, աշխատի նոր պատերազմի մը պատրաստութեան ։ Ֆրանսական թերթերը անտեղի կը գտնեն այդ երկիւղը, յարելով որ բոլոր պօէր պետերը ուղղամտութեամբ ընդունած են ներկայ դրութիւնը և թէ անոնց անկարելի պիտի ըլլայ օգտակար կերպով պատերազմի մը պատրաստութիւնը ։ Անոնց ուզածը այն է որ հոլանտական տարրը սիսթէմաթիք կերպով չզոհուի անգլիական տարրին և թէ իրենց դէմ բուռն պայքար մը չմղուի, անել կացութեան մը մէջ թողելով Պօէրները ։ Չի յուսացուիր որ Պօթա զօրավարը և իր պաշտօնակիցները չարաչար գործածեն իրենց տրուած իրաւասութիւնը ։ Ֆրանսական թերթերը կը յարեն թէ ընդհակառակը ընտրութեանց արդիւնքը երկար ատենի համար խաղաղութիւնը պիտի ապահովէ Թրանսվալի մէջ և իրաց նոր կացութիւնը պիտի ամրապնդէ, քանի որ բնականաբար պիտի փարատէ Պօէրներու անվստահութիւնը և այդ կերպով պիտի նպաստէ հարաւային Ափրիկէի մէջ երկու ցեղերը հաշտեցնելու ։

ԱՆԳԼԻԱ

ՆԱՒԱՑԻՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ինչպէս յայտնի է, Անգլիոյ մէջ ընդհանուր կարծիքը այն է որ երկրին ապահովութիւնը և նոյն իսկ բրիտանական տէրութեան գոյութիւնը միայն իր նաւատորմին գերազանցութենէն կախում ունի և մանաւանդ Մանչի նաւաբաժնին, որ մասնաւորապէս յատկացուած է Անգլիոյ արեւելեան եզերքներուն պաշտպանութեանը ։ Այդ էր պատճառը որ Լոնտոնի մէջ յանկարծական յուզում մը առաջ բերաւ այն լուրը թէ Լորտ Չարլս Պէրէսֆորտ, բրիտանական նաւատորմին ամէնէն փայլուն և ժողովրդական ծովակալը, չէր ուզեր ընդունիլ Մանչի նաւաբաժնին հրամանատարութիւնը՝ յառաջիկայ մարտին ըլլալիք զեղչերուն հետեւանքով ։ Անգլիացիները այնպէս նկատեցին թէ Լորտ Չարլս Պէրէսֆորտ քանի որ, նոյն իսկ իր ապագան կորսնցնելը աչքը առնելով, կը մերժէ զեղչուած նաւաբաժնի մը հրամանատարութիւնը, ըսել է որ այդ զեղչերը վտանգաւոր կը նկատէ Մանչի նաւաբաժնին համար, զոր անկարող վիճակի մը կ'ենթարկէ հանդէպ օտար նաւաբաժիններու, որոնք կրնան պատերազմի ատեն թշնամի դեր կատարել, մանաւանդ գերման նաւաբաժինը ։ Բարիզի թերթի մը Լոնտոնի թղթակիցը այդ առթիւ հետեւեալը կը գրէ իր լրագրին. — «Խնդիրը նախապէս պատմուածին պէս չէ ։ Լորտ Չարլս Պէրէսֆորտ արդարեւ կարգ մը պայմաններ առաջարկեց ծովային նախարարութեան, որ սակայն գոհացում տուաւ անոր, և տասը օր առաջ Լորտ Չարլս Պէրէսֆորտ, Մէքսիկա ուղեւորելէ առաջ, ուր ընտանեկան գործերու կարգադրութեանը համար կ'երթար, վերջնականապէս ընդունեց Մանչի նաւատորմին հրամանատարութեան պաշտօնը ։ Ուրեմն նոյն իսկ այդ զեղչեալ նաւատորմով կ'ընդունի պատասխանատուութիւնը Անգլիոյ նաւային պաշտպանութեան ։ Անգլիացիները կրնան հանգիստ քնանալ ։ Այսու հանդերձ այդ զեղչը բանակռիւներու պատճառ պիտի ըլլայ միշտ, ոմանք զայն իբրեւ վտանգաւոր ցոյց տալով և ուրիշներ ալ ըսելով որ Մանչի նաւաբաժինը, նոյն իսկ ծովային նախարարութեան ծրագրին համաձայն զեղչուած, առաջուընէ աւելի զօրաւոր պիտի ըլլայ, վասն զի զայն կազմելիք մարտանաւերը, թէեւ թիւով տասնըչորս փոխանակ տասնըվեցի, բայց աւելի լաւ զինուած և հետեւաբար աւելի զօրաւոր պիտի ըլլան ։ Ո՞վ իրաւունք ունի. ո՞վ անիրաւ է ։ Փորձագէտ մը միայն խնդրոյն զանազան մասերը մանրազննին կերպով քննելէ ետքը կրնայ խնդիրը լուծել ։ Սակայն ինչ որ ամէն ոք կրնայ հաստատել, այն է թէ այդ զեղչերը քննադատողները կը պատկանին այն դպրոցին որ կ'ըսէ թէ բնաւ պէտք եղած ծախքը չըլլար նաւատորմին և բանակին համար, մինչդեռ զեղչին համամիտ եղողները կ'ըսեն թէ Անգլիա, Ճափոնի հետ ունեցած դաշնակցութեան և Ֆրանսայի հետ սիրալիր համաձայնութեան ընծայած ապահովութենէն օգտուելով, պէտք է նաւային ու զինուորական նուազեցուցիչներուն մէջ խնայողութիւններ ընէ, որոնց արդիւնքը յատկացնէ ընկերական բարենորոգումներու ։»

ՖՐԱՆՍԱ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ

Ֆրանսայի երեսփ. ժողովին վերջին նիստերէն մէկին մէջ ձեռք առնուեցաւ Միրակոյտին ընդունած օրինագիծը՝ հանրային բարոյականութեան դէմ գործուած արարքները արգիլելու համար ։ Պ. տը Քասթելնօ մէկ ամիսէն երկու տարուան բանտարկութիւն և 16էն 2000 ֆր. տուգանք պահանջեց անոնց դէմ որ լպիրշ կամ հանրային բարոյականին դէմ գրութիւններ և պատկերեալ թուղթեր կը վաճառեն կը ցուցադրեն կամ կը բաշխեն հանրային ճամբուն վրայ ։ Պ. տը Քասթելնօ կը քննադատէ Միրակոյտին ծրագիրը և կ'արդարացնէ իր ներկայացուցած ծրագիրը, որ վարչականին տեղ դատական իրաւասութեան կ'ենթարկէ ։ Պ. Տրժանթ յայտարարեց թէ այդ ծրագիրը լաւ չի ճշդեր հանրային բարոյականութեան վնասող արարքները ։ Այդ երեսփոխանն ալ Պ. տը Քասթելնոյի նման, պահանջեց ծրագիրը յղել ձեռնհաս յանձնաժողովին ։ Երեսփոխան Պ. Լազի ալ Միրակոյտին ծրագրին դէմ խօսեցաւ, ըսելով որ Միրակոյտը առաքինութեան ծայրայեղութիւն մը գործած է ։ Տեղեկաբեր Պ. Տոլըռ պաշտպանեց այդ ծրագիրը, պէտք ցոյց տալով՝ օրինագիծը քուէարկելու Միրակոյտին ընդունած եղանակովը ։ Կառավարութեան գոմիսէրը իրաւաբանական տեսութիւն մը պարզեց և իր խօսքը աւարտեց պարսաւելով այն վաճառականները որոնք աղտոտ նկարներ կը յանձնեն շրջուն վաճառորդներու ։ Պահանջեց որ ատոնք դատաստանի ենթարկուին ։ Վիճաբանութիւնը աւարտելով, ծրագիրը յղուեցաւ ձեռնհաս յանձնաժողովին ։

ՓՈՓՈԽԱԿԱՆ ՕԴԵՐԸ

Բարիզի մէջ օդերու այլեւայլ փոփոխութիւնները, այս միջոցիս, պատճառ կ'ըլլան սաստիկ հարբուխի մը ճարակման, որ ընկերական բոլոր դասակարգերուն մէջ տարածուած է ։ Վերջին շաբթուան մահերու թիւը սովորական շաբթներու միջին թիւէն վեց հարիւր աւելի էր ։ Պաշտօնական վիճակագրութիւններէն կ'երեւայ թէ այդ աղետալի արդիւնքը բոլորովին հետեւանք է սաստիկ հարբուխին, զանազան ձեւերու տակ՝ կամ իբրեւ գլխաւոր հիւանդութիւն և կամ ուրիշ հիւանդութեան մը կնճռոտիլը ։ Շնչողական գործարաններու բորբոքումէն 439 մահեր պատահած են, փոխանակ 197ի, որ եղանակին սովորական միջին թիւն է. նաև 85 մահեր ալ սաստիկ հարբուխի արդիւնք են ։ Այդ համաճարակին պատճառած մահերու թիւը աւելի շատ է, վասն զի ատոնց մէջ կան հիւանդութիւններ, որոնց ետին կը գտնուի սաստիկ հարբուխը ։ Տղոց և քսան տարեկանէն վար երիտասարդներու մահը նուազած չէ ։ Միւս տարափոխիկ հիւանդութիւնները սովորականէն աւելի չեն ։

ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ

ՏԱՍԸ ՄԻԼԻՈՆ ՍՈՎԵԱԼՆԵՐ

Բիբծին հարիւրապետը, սովեալներու նպաստամատոյց օտար յանձնաժողովին անունով, տեղեկագիր մը ներկայացուց Շանկայի փոխարքային, գանգատելով թէ տեղական պաշտօնեաները իրենց անձեռնհասութեամբ արգելք կ'ըլլան վերոգրեալ յանձնաժողովին նպաստ գործին ։ Բիբծին հարիւրապետը տասը միլիոն կ'ենթադրէ սովէն տառապողներուն թիւը, և կ'ըսէ թէ ատոնց կէսը կորսուած է, եթէ ժամանակին հարկ եղած ազդու միջոցները ձեռք չառնուին ։ Հարիւրապետը այդ սովը կը վերագրէ հանրօգուտ աշխատութեանց ցաւալի վիճակին ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Սըվազի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Պիթլիսի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Րէշիտ պէյ ։ Վանայ նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Հալէպի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Նեճիպ էֆ. ։ Գայսէրիի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Կէօրիճէի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ֆէրիտ պէյ ։

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ կրթական խորհուրդին դիւանին առաջին քարտուղար Խալիլ Էտհէմ պէյի ։ Սանիէի աստիճան՝ Ճիսրը Էրկէնէի կայս. կալուածներու ճիւղին տեսուչ Թաճէտտին էֆ.ի ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ականաւոր Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պինկազիի կառավարիչ Խօմէր Ալի պէյի ։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ մաքսային խորհուրդին անդամ Վասըֆ պէյի ։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ճիսրը Էրկէնէի կայս. կալուածներու ճիւղին տեսուչ Թաճէտտին էֆ.ի ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍ. ՀՈԳԱՅՈՒԹԻՒՆ. — Վեհ. Սուլթանը իմանալով քաղաքապետ Րէշիտ փաշայի հիւանդութիւնը, բարեհաճեցաւ սենեկապետ Պէքիր պէյը ղրկելով անոր առողջութիւնը հարցնել տալ ։ Պէքիր պէյ միանգամայն հաղորդեց Վեհ. Սուլթանին կայս. բարեւները ։ Րէշիտ փաշա խնդրեց սենեկապետ պէյէն իր երախտագիտութիւնը մատուցանել յոտս Կայս. Գահոյից ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին նախագահ Սայիտ փաշա ապաքինած չըլլալով, երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախարարաց խորհուրդին ։

Բ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ նոր ընդհանուր հրամանատար առաջին ֆէրիգ Նազըր փաշա, երէկ, կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և յետոյ իրիկուան կառախումբով իր պաշտօնատեղին՝ Էտիրնէ ուղեւորեցաւ ։

ԷՏԻՐՆԷԻ նոր կուսակալ Րէշատ պէյ, երէկ, կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և յետոյ իրիկուան կառախումբով իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ ։

ՊԻՆԿԱԶԻԻ նոր կառավարիչ Խօմէր Ալի պէյ, երէկ կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելէ ետքը, իրիկուան իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ իտալական շոգենաւով ։

ՄԱՆԱՍԹԻՐ, պաշտօնեաներու ընտրութեան և յառաջդիմութեան համար նոյն վերատեսչութեան մէքթուպճի Սըրրի պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է, որուն կ'անդամակցին քննիչ մարմնոյն նախագահ Ազիզ պէյ, հաշուակալ Թալաթ պէյ և մաքսային խորհուրդին առաջին քարտուղար Ալի պէյ ։ Այդ յանձնաժողովը երեք կարգի բաժնած է մաքսային պաշտօնեաները ։ Հիմա քննութեան կ'ենթարկէ բոլոր պաշտօնեաները և թղթակցութեան ճիւղին պատկանողներուն քննութիւնը աւարտած է ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան համար, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Կ. Պոլսոյ ընդհանուր վերատեսչութիւն մը կազմուած է՝ ձկնորսի, ոգելից ըմպելիներու, դրոշմաթուղթի և պահպանութեան ճիւղերը անոր միացուելով ։ Այդ նոր կազմակերպութիւնը ելմտական 1323 տարիէն՝ այսինքն յառաջիկայ մարտէն պիտի սկսի ։ Այդ առթիւ որոշուած է միայուն կերպով պաշտօնի կոչել անոնք որ Կ. Պոլսոյ շրջականներուն մէջ առժամապէս ու վարձի մը փոխարէն կը ծառայէին՝ մէկ տեսակի վերաբերող հասոյթներու գանձման ։ Ատոնք ասկէ վերջը Հանրային Պարտքի վարչութեան բոլոր հասոյթներն ալ պիտի գանձեն. մեծ մասին հետ քարտուղար մըն ալ պիտի գրուի ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ. — Օրէնքը՝ կ'արգիլէ պետական պաշտօններու մէջ բնաւ չընդունիլ այն անձերը որոնք յանցանքի համար դատապարտութիւն կրած են ։ Ձեռնհաս պաշտօնարանէն հրահանգ խնդրուեցաւ թէ օրէնքին տրամադրութիւնը գործադրելի է անոնց համար որ դատապարտութիւն կրած ու բանտարկութեան պայմանաժամն ալ աւարտած են և միջնեղէն բաւական ժամանակ անցած է ։ Նոյն պաշտօնարանը պատասխանեց թէ յանցանքի մը համար դատապարտուած անհատները պէտք չէ որ իբրեւ պետական պաշտօնեայ ծառայեն ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՔՆԵՐԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը ընդունելի գտաւ մէկ քանի նահանգներու կողմէ եղած սա առաջարկութիւնը. — Ելմտական գանձին պարտք ունեցող անհատներէ ոմանք «մուվազաա» և ուրիշ եղանակով իրենց սեփական եղած կալուածները երկարատեւ պայմանաժամով ուրիշներու կը վարձեն, որով ելմտական գանձին պահանջքներուն գանձումը կը դժուարանայ ու կը յապաղի ։ Ուստի թաղապետութիւնները, այդ կարգի վարձակալութեանց պայմանագրութիւնները վաւերացնելէ առաջ, պէտք է գործին վերաբերեալ գրութիւնները ղրկեն հաշուակալին և ստացուելիք պատասխանին համաձայն հարկ եղած գործողութիւնները կատարեն ։

ԱՏԸՆԱՅԻ նահանգին մէջ վերջին ողողումներէն վնասուած կամուրջները նորոգելու համար հրահանգ տրուեցաւ պատկանեալ պաշտօնեաներուն ։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանէն հրահանգ խնդրուեցաւ թէ մարդահամարի վարչութիւնը ի՛նչ տեսակ գործողութիւն պիտի կատարէ զաւակներուն համար անոնց որ նահանգներու մէջ ծնած ըլլալով, իրենց ծննդավայրը չվերադառնալու պայմանով Կ. Պոլիս կուգան, կ'ամուսնանան և զաւակ կ'ունենան ։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը որոշեց Թէրսանէի աւազանները ընդարձակել և ծփուն նոր աւազան մըն ալ շինել ։ Այդ որոշման քննութիւնը յանձնուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին ։

ԱՌՈՒԾԱԽԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Ինչպէս յայտնի է, վաճառական մը երբ իր անշարժ ստացուածքները ուրիշի վաճառել ուզէ, պարտաւոր է Տէֆթէրխանէի վարչութեանց ցոյց տալիք իլմուխապէրները նախապէս արձանագրել տալ Առեւտրական Սենեակին մէջ ։ Այդ առթիւ հրահանգ ալ ղրկուած էր ամէն կողմ ։ Մէկ քանի նահանգներէն գրուած է Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան թէ կալուածի ու հողի տէրերու թափուի սենէտներուն և օսմանիէ թէզքէրէներու մէկ մասին մէջ արհեստ կամ զբաղում արձանագրուած չէ, որով կարելի չըլլար ճշդել ներկայացող անձին զբաղումը կա՛մ արհեստը ։ Ուստի ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ առուծախի վերաբերեալ այդ կարգի իլմուխապէրները նախապէս կամ առեւտրական Սենեակներուն ղրկուին և կամ եթէ առեւտրական Սենեակ չկայ, թաղապետութեանց շրջանակներուն, քանի որ այս վերջինները, թէմէթթուի տուրքերու գործողութեանց հետեւանքով ամէն տարի քննութիւն կը կատարեն, որով տեղեակ են իւրաքանչիւր անհատի արհեստին կամ զբաղմանը ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ. — Խտիվէի Միսիր շոգենաւը, երէկ առտու, Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց, բերելով վերադարձող իսլամ ուխտաւորներու առաջին մասը ։ Թաղապետական ու առողջապահական բժիշկները դատ դատ քննեցին բոլոր ուխտաւորները, որոնց առողջական վիճակը գոհացուցիչ գտան, որով ամէնքն ալ արտօնուեցան շոգենաւէն դուրս ելլելու ։ Միսիր յունուար 23ին 1444 ուխտաւորներով Ճիտտէէն ճամբայ ելած էր ։ Թուրի և Քլազոմէնի մաքրանոցներուն մէջ քարանթինայի և ապականութենէ մաքրումի ենթարկուելէ ետքը, 687 ուխտաւորներ Իզմիր հանած և մնացածն ալ Կ. Պոլիս բերած է ։ Ուղեւորութեան պահուն տասներեք ուխտաւորներ մեռած են սովորական հիւանդութիւններէ. իսկ միեւնոյն հիւանդութիւններու ենթակայ ութ ուխտաւորներ ալ Քլազոմէնի մաքրանոցին հիւանդանոցը փոխադրուած են ։

— Էնկիւրի և Գոնիա շոգենաւերն ալ այսօր Կ. Պոլիս կը ժամանեն ուխտաւորներով ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը յառաջիկայ երեքշաբթի գիշեր սեղան մը և յետոյ պարահանդէս պիտի տայ ։

ԳԱՍԹԸՄՈՒՆԻԷՆ փետրուար 9 թուականով կը գրեն թէ օդերը ժամանակէ մը ի վեր լաւ կ'երթան ։ Այսուհանդերձ Գասթէմունիի և Ինէպոլիի ճամբան տակաւին ձիւներով ծածկուած է և կառքերը դեռ չեն կրնար երթեւեկել ։ Գործաւորներ կ'աշխատին ճամբաները բանալու ։

ՑՈՂԱԿԱՆ ԲԵՐՔԵՐԸ. — Եւրոպական հրապարակներու համար մեծաքանակ նուշ, ընկոյզ և կաղին կը գնուին Այտընի ու Տրապիզոնի նահանգներէն ։

ԿԵՍԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ. — [illegible] գոմիսէրը և ընկերները, երէկ, Կեսարեան Միհրան ու Նշան էֆ.ներու Ղալաթիոյ Թրամուէյի պողոտան ունեցած վաճառատունը բանալ տուին. հոն Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին կողմէ ղրկուած երկու անձերու միջոցաւ, ապրանքներուն արժէքը սահմանելով արձանագրուեցան ։ Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազն ալ երէկ զբաղեցաւ Կեսարեան եղբարց սնանկութեան վերաբերեալ խնդիրներով ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Չաթալճայի կառավարիչ վախճանեալ Ճէվատ պէյի, Լեւբէնէի կուսակալի օգնական վախճանեալ Րուքնէտտին պէյի և առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաշուակալ վախճանեալ Թէվֆիգ պէյի ընտանիքներուն ամսաթոշակներ յատկացուեցան ։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ. — Երէկ առնուած հեռագրական լուրերուն նայելով, Պօզ Օյուքի, Իւնէպոլի, Էսկիշէհիր ու Բէօթանիայի մէջ և շրջականները ձիւն տեղացած է, իսկ Պիլէճիկի, Ատաբազարի, Բոլաթլըի, Մալիքէօյի, Էնկիւրիի, Աքշէհիրի, Աֆիոն Գարահիսարի ու Ըլկընի մէջ ալ անձրեւած է ։ Անատոլի միւս կողմերը և Ռումէլիի մէջ՝ մանաւանդ Էտիրնէ ու Մանասդըր սաստիկ ձմեռ կ'ընէ ։ Ճգտանրայի մէջ ձիւնի փոթորիկ կը տիրէ և ճամբաները ձիւնով ծածկուած են ։

ՏՐԱՊԼՈՍԻ նոր կառավարիչ Ֆէրիգ Հիլմի փաշա Պինկազիէն ճամբայ կ'ելլէ դէպ ի իր նոր պաշտօնատեղին ։

ԾՈՒԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՃԻՐ. — Ատաբազարէն փետրուար 10 թուականով հետեւեալը կը գրեն յունական լրագիրներուն. — Ատաբազարէն չորս ժամ հեռուն գտնուած Աքթեպէ գիւղախումբին մէջ ոճիր մը գործուեցաւ ։ Նուրի անուն մարդ մը վերջերս ամուսնացած էր նոյն գիւղախումբին մէջ, բայց ծոյլ էր և աշխատիլ չէր ուզեր. ապրուստի դիւրին միջոց մը գտած էր. կնոջը ինչքերը և տան կարասիները կը վաճառէր ։ Կինը քանիցս խրատած զայն, ըսելով որ պէտք է աշխատի, վասն զի [illegible] կարելի չէ ապրիլ ունեցածները ծախելով, սակայն [illegible] ։ [illegible]

ԷՏԻՐՆԷԷՆ փետրուար 13/26 թուականով հետեւեալը կը գրեն մեզի. — «[illegible]

«Կը լսենք թէ մէկ քանի յոյն երիտասարդներ 5000 ոսկի դրամագլխով Ընկերութիւն մը կազմեր են [illegible]

«Կը լսենք նաեւ թէ այն հողերը [illegible]

«[illegible]»

ՄՈՆ ԿԼԷՅԻ [illegible]

ԳԱՀԻՐԷԷՆ լրագիրները [illegible]

ԿԻԼԻԿԻՈՅ [illegible]

— [illegible]

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՊԱՆՔԱՆ

Սէլանիկի Պանքային Պարոն բաժնետէրերը կը հրաւիրուին ներկայ գտնուելու Ընդհանուր Ժողովին [illegible], որ մարտ 28ին (Հ. Տ.) տեղի պիտի ունենայ, կէսօրէն յետոյ, ժամը 3½ին, Սէլանիկի Պանքային կեդրոնատեղին. Ժողովը պիտի զբաղի հետեւեալ խնդիրներով. —

1. Նախագահի տեղեկագիրը նախորդ տարեշրջանին վրայ ։
2. Հաշուեքննիչներու տեղեկագիր ։
3. 1906ի շահաբաժիններու բաշխման մասին որոշում ։
4. [illegible]
5. Վարչական Խորհուրդի առաջարկը Ընկերութեան դրամագլուխը աւելցնելու համար ։
6. Վարչական Խորհուրդի առաջարկը [illegible]
7. Վարչական Խորհուրդի անդամներու ընտրութիւն ։
8. Հաշուեքննիչներու ընտրութիւն 1907 տարուան համար ։

Առ նուազն 125 արժեթուղթ ունեցող Պարոն բաժնետէրերը, որոնք կը փափաքին անձամբ ներկայ գտնուիլ ժողովին կամ իրենց տեղ ներկայացուցիչ մը ղրկել, պարտին ամէնէն ուշը մինչեւ մարտ 13 (Հ. Տ.) [illegible] իրենց բաժնեթուղթերը

Սէլանիկի Պանքային կեդրոնատեղին.

Կ. Պոլսոյ Սէլանիկի Պանքային մասնաճիւղին.

[illegible]

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պրուսայի Սէթ Պաշի փողոցին մէջ պատահած վերջին հրդեհին առթիւ [illegible] 1590 օսմ. ոսկի, Ընդհ. Գործակալ Պ. Արշակ Ռէնճեանի [illegible] շնորհակալութիւն կը յայտնեմ ։

ԳՐԻԳՈՐԻՈՍ Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պրուսա, 12/25 փետր. 1907

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սանասարեան վարժարանի Խնամակալութիւնը այս առաւօտ նիստ գումարեց Բերա, Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը, նախագահութեամբ Ն. Սրբազնութեան և զբաղեցաւ վարժարանին վերաբերեալ ուսումնական և մատակարարական խնդիրներով։

— Ուսումնական Խորհուրդը, ինչպէս յայտնի է, լրջօրէն ձեռք առած է Սամաթիոյ աղջ. վարժարանին մէջ դաստիարակի մը կողմէ աշակերտի մը գանակոծման խնդիրը, զոր տեղւոյն վրայ անաչառօրէն քննելու համար իր անդամներէն Տօքթ. Յ. Թօփճեան էֆ.ն պաշտօնեայ կարգած էր։ Տօքթ. Թօփճեան էֆ., ընկերակցութեամբ Ուսումն. Խորհուրդի քարտուղար Դանիէլ էֆ. Հայկեանի, Սամաթիոյ Ս. Սահակեան վարժարանը երթալով, մանրամասն քննութիւն մը կատարած է, աշակերտներուն, ուսուցիչներուն, Թաղ. Խորհուրդի և Հոգաբարձութեան անդամներուն յայտարարութիւնները լսելով։ Գանակոծուած պատանին, որ քանի մը օր հիւանդ պառկած էր, դարմանուած ըլլալով Տօքթ. Իւլէմէճեան և Տօքթ. Պօղոսեան էֆ.ներու կողմէ, Ուսումն. Խորհուրդի պատուիրակը անոնց վկայութիւնները եւս լսած է, կատարեալ և անկողմնակալ տեղեկագիր մը ներկայելու համար իր պաշտօնակիցներուն։

—Տնտեսական Խորհուրդը նիստ չգումարեց այսօր, երեք անդամ միայն ներկայ գտնուելնուն պատճառաւ. Արմենակ էֆ. Ինճէեան, Գալուստ էֆ. Գույումճեան և Զգօն էֆ. Խօրասանճեան, որոնք օրակարգի խնդիրներուն վրայ խորհրդակցութիւն կատարեցին։

—Պաֆրայէն խմբագրութեանս ուղղուած նամակ մը ցաւով կը հաղորդէ մեզ տեղւոյն աղջկանց վարժարանի տնօրէն-ուսուցչուհի Տիկին Սօֆի Շահպազեանի մահը, կարճատեւ հիւանդութենէ մը ետք, անմխիթար սուգի մէջ թողլով իր ամուսինը Քրիստափոր էֆ. Շահպազեան (Արեւելքի գործակալը Պաֆրայի մէջ)։ Տեղւոյն ազգայինները հանդիսաւոր յուղարկաւորութեամբ մը պատուեր են հանգուցեալ դաստիարակուհիին յիշատակը։ Եկեղեցին մէջ երկսեռ աշակերտներ դամբանականներ արտասաներ են յուզուած շեշտերով։ Տ. և Տիկին Ք. Շահպազեան 1906 սեպտեմբերին Պաֆրա ժամանած էին տնօրէն-ուսուցչի և ուսուցչուհիի պաշտօնով, և այս կարճ ժամանակամիջոցին մէջ իսկ գնահատուած էր իրենց կրթական պաշտօնավարութիւնը։ Մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք, այս տխուր առթիւ, վաղամեռ Տիկնոջ վշտահար ամուսնոյն։

—Վենետիկի Ռափայէլեան վարժարանի նախորդ տեսուչ Հ. Ստեփան վրդ. Սարեան, որուն դրամական իւրացման պատճառաւ հեռանալուն պարագաները ծանօթ են, վերջերս Հռոմ այցելելով, Ս. Պապին ներկայացեր է։ Այժմ, Հ. Սարեան կը բնակի Հռոմի Լէոնեան վարժարանը և կը սպասէ Մխիթարեան Միաբանութեան հետ իր ունեցած հաշուական գործերուն քննութեան, որ պիտի կատարուի ի մօտոյ Ս. Ղազարու Միաբանութեան կողմէ։ Պիոս Ժ.՝ Հ. Սարեանը իր ներկայութեան ընդունելէն ետքը, հրամայած էր Միաբանութեան՝ անաչառ քննութիւն մը կատարել։ Այս քննութեան գործին մասնակցելու համար այս երեկուան կառախումբով կը մեկնին մայրաքաղաքէս դէպ ի Վենետիկ՝ Հ. Սամուէլ վրդ. Թամիթարեան և Հ. Մեսրոպ վրդ. Սահակեան։

ԵՐԿՈՒ ՄԱՀԵՐ

ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

Խորին ցաւով կը ծանուցանենք թէ մեր յարգելի պաշտօնակիցը՝ Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեան՝ Տէր և Տնօրէն Սուրհանդակ և Ճէրիտէի Շարգիէ օրաթերթերու՝ չկրնալով ճողոպրել այն հիւանդութենէն որ անկողին ձգած էր զինքը քանի մը ամսէ ի վեր, երէկ, միջօրէին մօտ, իր մահկանացուն կնքեց, Բերա, իր բնակարանին մէջ։ Հանգուցեալը ծանօթ դէմք մըն էր մեր վաղեմի լրագրապետներու շարքին մէջ, կեսարացի Հայ-Հռոմէական պատուաւոր ընտանեաց զաւակ. ինքը ծնած էր Կ. Պոլիս և իր դաստիարակութիւնն ստացած Վիեննայի Մխիթարեան վարժարանին։ Իր երիտասարդութեանը, պահ մը առեւտրական գործերով զբաղէլէ յետոյ, լրագրական հրատարակչութեան ասպարէզը ընդգրկեց, նախ և առաջ ստանձնելով վարչութիւնը Թէրճեմանը Էֆքեար լրագրին, որուն խմբագրապետն էր հանգուցեալ Վարդան փաշա։ Այդ հայատառ և օսմաներէն լեզուով օրաթերթը 1885ին վերածնելով Ճէրիտէի Շարգիէի, անոր արտօնատէրն եղաւ Ճիվէլէկեան էֆ. որ ութ տարի առաջ եւս, 1899ին ստացաւ արտօնութիւնը հայերէն օրաթերթի մը, Սուրհանդակ։ Ճիվէլէկեան էֆ. մինչեւ իր մահը կանոնաւորապէս շարունակեց Ճէրիտէի Շարգիէի հրատարակութիւնը, իսկ Սուրհանդակը վերջերս պահ մը ընդհատելէ յետոյ, շաբաթը երկու անգամ միայն հրատարակել սկսած էր, իր հիւանդութեան պատճառաւ։

Հանգուցեալը 55 տարեկան էր, ամուսնացած Մանուէլ էֆ. Զօլաքեանի աղջկան հետ և չորս զաւակներու տէր, երկուքը մանչ և երկուքը աղջիկ, որոնցմէ անդրանիկը՝ Յակոբ էֆ. այս ամառ գացած էր հետեւելու Բարիզի Իրաւաբանական Համալսարանի դասընթացքին և վերջերս մայրաքաղաքս վերադարձած՝ իր հօր հիւանդութեան պատճառաւ։

Տ. և Տիկին Ճիվէլէկեան լաւ դաստիարակութիւն մը տուած էին իրենց զաւակներուն և յարգուած դիրք մը ունէին ընտանեկան շրջանակներու մէջ։ Ճիվէլէկեան էֆ., իբր լրագրապետ, գործի մարդու յատկութիւններով օժտուած էր և ձեռնհասօրէն կը վարէր իր երկու օրաթերթերը միանգամայն։ Կայս. կառավարութեան կողմէ պատուուած էր Միւթէմայիզի աստիճանով և Դ. կարգի Օսմանիյէ ու Մէճիտիյէ պատուանշաններով։

Այս ցաւալի կորուստին առթիւ՝ Խմբագրութիւնս իր խորին վշտակցութիւնները կը յայտնէ այրի Տիկին Ճիվէլէկեանի ու զաւակներուն, ինչպէս նաեւ Ճէրիտէի ու Սուրհանդակի Խմբագրութեանց։

ՏՕՔԹ. Հ. ՆԱԳԱՇԵԱՆ ԷՖ.

Երէկ, վերջին պահուն, ցաւով ծանուցինք մահը Տօքթ. Համբարձում էֆ. Նագաշեանի, խորհրդական բժիշկ Կայս. Պալատան և այցելու բժիշկ Կիւմիւշ-Սույի Կայս. Հիւանդանոցին։ Հանգուցեալը 48 տարեկան էր, բնիկ կեսարացի. 14 տարեկան հասակին Կ. Պոլիս բերել տրուած էր իր մօրեղբօր՝ Վսեմ. Բարսեղ էֆ. Հալաճեանի կողմէ և անոր պաշտպանութեան ներքեւ առնուած, որ հայրական խնամք ցոյց կուտար անոր նկատմամբ և դրաւ զայն Նուպար-Շահնազարեան վարժարանը։ Պատանի ուսանողը այդ վարժարանին ընթացքը աւարտելէ ու վկայականն ստանալէ ետքը, դարձեալ պաշտպանութեամբ Հալաճեան էֆ.ի մտաւ Կայս. Լիսէն որուն ընթացքը եւս աւարտեց յաջողապէս։ Միեւնոյն ժամանակ, իր մօրեղբօր տանը մէջ մասնաւոր դասեր կը ստանար՝ բժշկական ուսմանց նախապատրաստուելով։ Այնուհետեւ, Հալաճեան էֆ. ղրկեց զայն Բարիզ ուր Բժշկական Համալսարանն ընդունուելով, եօթը տարի լրջօրէն աշխատեցաւ և ստացաւ Տօքթորութեան վկայական, փայլուն քննութիւններ անցընելով։ Այդ առթիւ պատրաստած էր ֆրանսերէն յաջող թէզ մը՝ զոր ձօնած է իր մօրեղբօրը ու պաշտպանին։ Ի դարձին Կ. Պոլիս, ամէն դիւրութիւն վայելեց իր ասպարէզին մէջ գործնականապէս յառաջանալու համար, շնորհիւ Հալաճեան էֆ.ի որ հայթայթեց հարկ եղած բժշկական գործիքներն ու գիրքերը և ծանօթացուց զայն ամէն շրջանակներու մէջ։ Տօքթ. Նագաշեան իր ուշիմութեամբը ու արժանեօքը զգալի յառաջդիմութիւն ունեցաւ քիչ ատենի մէջ, և իր կարողութիւնը գնահատուելով՝ արժանացաւ Կայս. Պալատան բժիշկներու կարգը դասուելու, ինչպէս նաեւ կարգուեցաւ բժիշկ Կիւմիւշ-Սույի Հիւանդանոցին։

— Տօքթ. Նագաշեան էֆ. ամուսնացած էր հանգուցեալ Տատեան Յարութիւն փաշայի աղջկան՝ Ազն. Օր. Եւգինէ Տատեանի հետ, — առաջ թարգմանուհի Կայս. Հարէմին։ Իրենց այս ամուսնութիւնը երջանիկ միութիւն մը եղաւ և ունեցան հինգ աղջիկ զաւակներ որոնցմէ երկուքը վաղահաս մահ մը ունեցած են դժբախտաբար։ Տ. և Տիկին Նագաշեան խնամոտ դաստիարակութիւն մը տուած են իրենց զաւակներուն որոնց անդրանիկը 16 տարեկան է այժմ. Նագաշեան Օրիորդները հմուտ են, իրենց մայրենի լեզուէն զատ, ֆրանսերէնի ու գերմաներէնի և գեղարուեստական ճիւղերով օժտուած։

Տօքթ. Նագաշեան էֆ. պատուաւոր դիրք մը կը գրաւէր մայրաքաղաքիս բժշկական դասուն մէջ, թէ՛ իր պաշտօնական հանգամանքովը և թէ արուեստին մէջ ունեցած կարողութեամբը։ Գրած է զանազան ուսումնասիրութիւններ՝ բժշկական նիւթերու վրայ։ Արժանացած էր Իւլայի Ա. աստիճանին և պատուուած էր Ա. կարգի Մէճիտիյէ ու Բ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշաններով, ինչպէս Լիագաթի արծաթ շքադրամով։

Տօքթ. Նագաշեան էֆ. երեք տարիէ ի վեր կը տառապէր ստամոքսի տկարութենէ մը որ սակայն չէր արգիլեր զինքը իր գործերուն գլուխը գտնուելէ։ Այս կիրակի գիշեր, ընտանեկան նուագահանդէս մը կազմակերպած էր իր տանը մէջ, Օր. Նագաշեաններու և անոնց ընկերուհիներու մասնակցութեամբ, երբ նուագածութեանց զուարթ մէկ վայրկեանին՝ յանկարծական տկարութիւն մը զգաց։ Տիկինը տեսնելով որ ամուսնոյն վիճակը ծանր հանգամանք մը կ'առնէ, իսկոյն հրաւիրել տուաւ Տօքթ. Գամպուրօղլու փաշան, Տօքթ. Թորգոմեան և Տօքթ. Սիմոնոֆ էֆ.ները որոնք փութացին իրենց պաշտօնակցին շուրջը, բայց բժշկական ամէն ճարտար դարմաններ ու ընտանեկան խնամքներ անօգուտ եղան և Տօքթ. Նագաշեան էֆ. երեքշաբթի առաւօտեան դէմ իր հոգին կ'աւանդէր, խոր սուգի մէջ թողլով իր ընտանիքն ու պարագաները։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը, ինչպէս կ'երեւայ ստորեւ հրատարակեալ Մահազդէն, պիտի կատարուի վաղը, Ուրբաթ, ժամ 8ին, Պէշիքթաշի Ս. Աստուածածին եկեղեցին։ Կը լսենք թէ Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է նախագահելու այս տխուր հանդիսութեան։

Մեր հմուտ աշխատակից **ԹԱԹՈՒԼ ԿԱՆՍԱՆԴԱՑԻԷ** ստացանք յոյժ շահեկանօրէն ու ձեռնհասօրէն գրուած վերջնական պատասխան մը՝ Սարէ՞լ թէ սարել լեզուաբանական ծանօթ վէճին առթիւ, զոր պիտի հրատարակենք մեր շաբաթ օրուան թիւով։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Գրիգոր Խան Շամասնճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.

Տիար Անթօնիօ Բօրմա 108, Գասնիկ էֆ. Յակոբեան (Ալեմտէճէր) 108, Նշան էֆ. Փափազեան (Ալեմտէճէր) 54 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

Այրի Տիկին Եւգինէ Նագաշեան և իւր դուստրք Օրիորդք Եագութ, Մարգրիտ և Աննա Նագաշեան, Վսեմ. Բարսեղ էֆէնտի Հալաճեան և զաւակունք, Յակոբ էֆէնտի Նագաշեան, Այրի Տիկին Ն. Պեչլէրեան (ի Կեսարիա), Վսեմ. Տէր և Տիկին Տիրան պէյ Տատեան և զաւակունք, ինչպէս նաեւ Նագաշեան և Տատեան ընտանիքները ամենախորին ցաւօք կը ծանուցանեն Ձեզ թէ՝

ՎՍԵՄԱՇՈՒՔ
ՏՐ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՆԱԳԱՇԵԱՆ ՊԷՅ
ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԲԺԻՇԿ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ
ԵՒ
ԿԻՒՄԻՒՇ-ՍՈՒՅՈՒԻ ԿԱՅՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ՊԱՏՈՒԵԱԼ Ա. ԿԱՐԳԻ ՄԷՃԻՏԻՅԷ ԵՒ Բ. ԿԱՐԳԻ
ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐՈՎ.
ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ ԼԻԱԳԱԹ ՇՔԱԴՐԱՄՈՎ

իրենց ամուսինը, հայրը, քեռորդին, հօրքեռորդին, եղբայրը, քեռայրը, և ազգականը, կնքեց իւր մահկանացուն Երեքշաբթի առաւօտ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, Ուրբաթ, Փետր. 16/1 Մարտ ժամը 8ին (Ը. Թ.) ի Ս. Աստուածածին Եկեղեցին Պէշիքթաշի, ուր արդէն փոխադրեալ է հանգուցելոյն մարմինը, և անտի պիտի ամփոփուի Շիշլիի Ազգ. Գերեզմանատան - իւր ընտանեաց յատուկ դամբարանին մէջ։

Պէշիքթաշ, 15/28 Փետրուար 1907
Կը խնդրուի ծաղկեպսակ չղրկել։

Այրի Տիկին Գայիանէ Տ. Ճիվէլէկեան, Տիար Յակոբ Ճիվէլէկեան, Օրիորդք Զապէլ ու Մաւլէն, և Հրանտ Ճիվէլէկեան, Տէր և Տիկին Կարապետ Պօյաճեան, և զաւակը Տիար Յակոբ Պօյաճեան, Տէր և Տիկին Յովսէփ Համամճեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Միհրան Մանուէլեան և զաւակունք, Տեարք Ստեփան և Վահան և Օր. Էլիզա Զօլաքեան (ի Բարիզ), Տքթ. Յակոբ էֆ. Սիմոնոֆ, Տէր և Տիկին Սարգիս էֆ. Սիմոնոֆ և զաւակունք, ինչպէս նաեւ Նէվշէհիրլեան, Թոփալեան, Մամախեան, Լաճեան ընտանիքները խորին ցաւով կը ծանուցանեն մահը՝

ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆԻ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
''ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ,, ԵՒ ''ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ,,
ԼՐԱԳՐԱՑ
Պատուեալ Միւթէմայիզի աստիճանաւ
Եւ Օսմանիյէ ու Մէճիտիյէ պատուանշանաւ

Իր լրագրական երեսնամեայ արդիւնաւոր գործունէութենէ յետոյ հանգեաւ ի Տէր երէկ, Բերա, իր բնակարանին մէջ, յետ երկամեայ հիւանդութեան։

Հանգուցելոյն սգաւոր այրին և զաւակները կը ծանուցանեն իրենց բոլոր ազգականաց և բարեկամաց թէ յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղն առաւօտ ուրբաթ ժամը 3$^{1}/_{2}$ին (Ը. Թ.), Բերայի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցին, ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը, և յետ հոգեւոր պաշտաման մարմինը պիտի ամփոփուի Շիշլիի գերեզմանատունը իր ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Բերա, 14 փետր. 1907
Ծան.— Մասնաւոր մահազդ չղրկուողներէն կը խնդրուի ներկայս նկատել իբր այս։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն փետր. 25—26)

ԳԵՐՄԱՆ ՌԱՅԽՍԴԱԿԸ

Գերման Ռայխստագը երկուշաբթի օր սկսաւ ելմտացոյցին վիճաբանութեան։ Նախ գանձային նախարարը խօսք առնելով ըսաւ.— 1905 տնտեսական տարւոյն ընդհանուր հասոյթները նախորդ տարիէն շատ աւելի էին, որուն գլխաւոր պատճառն է ներածուած ապրանքներէն առնուած տուրքը։ Շատ հաւանական է որ 1906 տարին ալ նպաստաւոր ըլլայ նոյնպէս։ Մտադրուած տուրքերու հաստատութեամբ, հասոյթները աւելի պիտի ըլլան. շաքարի տուրքը 8—9 միլիոնի հասոյթ մը պիտի բերէ։ Պետութեան պանքան 12 ու կէս միլիոն աւելի հասոյթ պիտի ունենայ. գալով 1907 ելմտացոյցին, տնտեսական կացութիւնը գոհացուցիչ է։ 1907 տարւոյն մէջ գերման գաղթավայրերը դրամի մեծ յաւելումներու պէտք չպիտի ունենան. պէտք է այնպէս մը կարգադրենք որ տէրութեան ելմտացոյցը բաց չթողու։» Ապա սկսաւ բուն քաղաքական վիճաբանութիւնը որ պատճառ եղած էր Ռայխստագին լուծուելուն, նոր ընտրութեանց և ասոնց հետեւանքով ալ՝ քաղաքական այժմու նոր կացութեան։ Արդէն Ռայխստագի այս նոր նստաշրջանին բացումէն ի վեր տեղի ունեցած պաշտօնական ճառերէն յայտնի էր թէ նախարարութեան և Կեդրոնին միջեւ կացութիւնը նոյնն է ինչ որ էր լուծուած Ռայխստագին մէջ։ Երկուշաբթի օր գանձային նախարարէն անմիջապէս ետքը խօսք առաւ Կեդրոնի պետ Պ. Շրան և փորձեց Ռայխստագի լուծուելէն առաջ իր կուսակցութեան ընթացքն արդարացնել։ Թուեց այն ամէն ծառայութիւնները զորս կեդրոնը մատուցած էր անցեալ տարիներու մէջ տէրութեան, և յայտարարեց.— «Կեդրոնի աջակցութեամբն էր որ Պիւլով իշխան կրցաւ օգտակար կերպով պաշտօնավարել ցարդ։ Իշխան վարչապետը կեդրոնի կուսակցութեան ընթացքին վերագրեց Ռայխստագի լուծումը, բայց նոյն միջոցին գիտէր արդէն թէ հարաւ-արեւմտեան Ափրիկէի ըմբոստութիւնը վերջացած էր։ Բայց մենք 400 միլիոն քուէարկեցինք այդ գաղթավայրին համար. հետեւաբար եթէ իրօք պէտք ըլլար՝ դարձեալ պիտի չզլանայինք մեր քուէները։ Ընտրական վերջին պայքարը չակարացուց մեր կուսակցութիւնը։ Մենք դարձեալ նոյն մեծամասնութիւնն ունինք. ասիկա բաւական է մեզ մեր քաղաքականութեան մէջ ամուր մնալու համար։» Պ. Շրան իր ընդդիմախօսի շեշտերուն և վիճասէր ոգւոյ հանդերձ, ամէն արտայայտութեանց մէջ չափաւոր լեզու մը գործածեց։ Ապա խօսեցաւ ազգայնական ազատական կուսակցութեան պետ Պ. Պասսէրման և նախարարական լայնախոհ ծրագրի մը կազմութեան համար կարգ մը պահանջումներ ըրաւ, ուրկէ ետք Պիւլով իշխանը պատասխանեց Պ. Շրանի, բայց շատ սուր շեշտերով։ Վարչապետին խօսքերէն կը մակաբերուի թէ դեռ երկար ատեն կարելի չէ յուսալ որ կեդրոնի և նախարարութեան միջեւ հաշտութիւն մը յառաջ գայ։ Վարչապետին ճառը բացէ ի բաց պատերազմի յայտարարութեան մը կը նմանէր և այնպէս ցոյց կուտար թէ վարչապետը գիտնալով որ կեդրոնի նպաստն էր նոր Ռայխստագին մէջ ալ շարունակել իր հակառակութիւնը նախարարութեան դէմ, ուզած էր դէպքերը կանխելով ինքն սկսիլ յարձակողականի։ Վարչապետը ժամու մը չափ խօսելով, ազդուաբար հերքեց այն անհիմն յայտարարութիւնները զորս կեդրոնի կուսակից Մամուլը հրատարակեց ընտրական պայքարի ատեն. խստիւ դատապարտեց կեդրոնի վարմունքը և յայտարարեց թէ կառավարութիւնը մտադրած է առանց կեդրոնին, միայն պահպանողական-ազատական մեծամասնութեամբ կարգադրել ներկայացուած խնդիրները։ Ծանոյց թէ նախարարութիւնը տրամադիր է զանազան զիջողութիւններ ընել ազատական կուսակցութեան։ Համառօտապէս պարզեց կառավարութեան ծրագիրը։ Խօսեցաւ նաեւ խնայողութիւններ ընել բանակին և նաւատորմին ծախուց մէջ, բարեփոխումներ ընել պատժական օրէնքին և պատժական դատավարութեան օրէնքին մէջ, ջնջել սակարանի այժմու օրէնքին այն տրամադրութիւնները, որ կը սեղմեն սակարանական գործառնութիւնները, և նոր օրէնքներ պատրաստել ընկերակցութեանց կազմութեան համար։ Թէ՛ աջակողմէն և թէ ձախակողմէն հաւանութեան մեծագոչ աղաղակներով ընդունեցաւ վարչապետին ճառը։ Ունկնդիրներն ալ որոտընդոստ ծափահարեցին, միայն կեդրոնը ձեռնպահ մնաց։

Վիճաբանութեանց շարունակութիւնը հետեւեալ երեքշաբթի օրուան յետաձգուեցաւ։ Կը սպասուի որ Պ. Պէպէլին ալ ճառ մը խօսի և վարչապետն անոր ալ պատասխանէ։ Հաւանական է որ չորս օր մը տեւեն վիճաբանութիւնները։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ
ԸՆԴՀ. ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Վիլհէլմ Բ. կիրակի օրը ունկնդրութեան ընդունեց Ռայխստագի Ա. և Բ. ատենապետները, և ժամու մը չափ տեսակցեցաւ անոնց հետ։ Կայսրը մեծ գոհունակութեամբ խօսեցաւ Ռայխստագի վերջին ընտրութեանց արդիւնքին վրայ, ըսելով թէ ճշմարիտ յաղթանակ մըն է այդ որ իր ազդեցութիւնն ալ պիտի ունենայ արտասահմանի մէջ։ Վերջին ընտրութիւնները պիտի ցուցնեն օտարներուն թէ երկրին էական խնդիրներու մէջ գերման ազգին մեծամասնութիւնը գիտէ իր ընելիքը։ Ազգին այս ընթացքը պիտի զօրացնէ այն դիրքը զոր Գերմանիա բռնած է ազգաց մէջ։

Կայսրը քաղաքական ընդհանուր կացութեան վրայ խօսելով, մեծ կարեւորութիւն տուաւ Մայր. Արեւելքի մէջ վերջին դէպքերուն բերմամբ տէրութեանց բռնած դիրքերուն, զորս շատ նպաստաւոր դատեց խաղաղութեան պահպանման։ Կայսրն ապա գաղթականութեանց կարեւորութեան վրայ խօսելով, փափաք յայտնեց որ երեսփոխաններէն շատեր ճամբորդութիւններ ընեն դէպ ի գաղթավայրերը և անձամբ համոզուին անոնց ունեցած կարեւորութեան։ Երկու ատենապետներն ապա ունկնդրութեան ընդունուեցան կայսրուհիէն։

ՆԱՒԱՅԻՆ ՄԵԾ ԱՐԿԱԾ

«ԻՄՊԷՐԱՏՐԻՔՍ»Ի ԸՆԿՂՄՈՒՄԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 24 փետրուար.— Հանիայէն եկած հեռագրի մը համաձայն, ուրբաթ օրը ամսոյ 22ին առաւօտեան ժամը 4ին ընկղմած է Իմբերադրիքս շոգենաւը, սաստիկ փոթորիկի մը հետեւանօք։ Արկածին վայրը Հանիայէն 15 ժամ հեռու է և ճամբան ալ ձիւնապատ։ Աւստրիոյ հիւպատոս Բինտէր քննութիւն մը կատարեց նաւային այս մեծ արկածին վայրին վրայ։ Իտալական Գուրդադօնէ, Ֆրանսական Ֆօքօն և Աւստրիական Գաուդօրէ նաւերուն հետ օգնութեան փութացին. Լօյտի գործակալ Պ. Գալուպպի արկածեալներուն դեղ և պաշար ղրկեց։

ԹՐԻԵՍԹ, 25 փետր.— Լօյտի գործակալ Պ. Գալուպպի հեռագրով հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդեց շոգենաւային ընկերութեան.— 20 ճամբորդները և նաւային սպաները ազատուած են, բայց մեքենագէտ Մարտինուչիչ, և իտալական, ֆրանսական և աւստրիական նաւերով ցամաք հանուած են։ 39 նաւաստիներ խեղդուած են։ Իմբերադրիքս անպայման կերպով կորած կը համարուի։ Անոր մէջ եղած շաքարի և մանիֆաթուրայի բեռէն աննշան մէկ մասը միայն կարելի եղաւ ազատել։ Գաուդօրէ նաւաստիներն ու ճամբորդները պիտի փոխադրէ։ Այս հեռագիրը մատուցուեցաւ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր դիւանին,

—Հանիայէն եկած լուրերուն նայելով նաւային արկածէն փրկուած ճամբորդներու և նաւաստիներու մեծ մասը վիրաւորուած է և այժմ հիւանդանոցներու մէջ կը դարմանուի։ Անոնց վիճակը գոհացուցիչ է։

—Առաջին անգամ Իմբերադրիքսէ ծով իջուցուած նաւակը անմիջապէս ալիքներուն մէջ թաղուեցաւ։ Ընդամէնը 40 հոգի խեղդուեցան։ Հովիւ մը բերաւ նաւային արկածին առաջին լուրը, 12 ժամ արշաւելէն և ձիւնապատ ճամբաներէն անցնելէն ետքը։ Քննութիւններէն յայտնուեցաւ որ Իմբերադրիքս ժայռի մը զարնուած է։

—Արկածեալներէն ոմանք յուսահատութենէ ինքզինքնին ծով նետեցին։ Խեղդուածներէն ոմանց ինքնութիւնը հաստատուած է։ Գուրդադօնէի նաւապետը Բիքքօլօ թերթի աշխատակցին յայտնեց որ նաւապետը և սպաները ազատած են և եռանդով կ'աշխատին միւս արկածեալները ազատելու համար։ Իմբերադրիքսի արկածը Գրէտէի մէջ մեծ յուզում պատճառեց և ամբողջ բնակչութիւնը այժմ այս մեծ դժբախտութեամբ կը զբաղի։ Լօյտ շոգենաւային Ընկերութեան դրասենեակը և Բիքքօլօ թերթին խմբագրութեան առջեւ մեծ բազմութիւն ժողովուած է և նոր տեղեկութիւններու կ'սպասէ, մանաւանդ արկածեալներուն պարագաները, որոնց լուր կ'սպասեն։ Լոյտին ներկայացուցիչը երէկ Գաուդօրէ նաւով դարձեալ արկածին վայրը մեկնեցաւ և մինչեւ վերադարձը նոր լուր մը չպիտի կրնայ տրուիլ Լոյտի վարչութեան։ Արկածեալներուն ազգականներն ու պարագաները չեն ուզեր հաւատալ նոր լուրեր չգալուն և կուլան ու կոծեն իրենց սիրելիներուն համար։

ՀԱՆԻԱ, 25.— Իմբերադրիքս շոգենաւին սպաները աւստրիական հիւպատոս Պ. Բինտէրի կողմէ հարցաքննութեան ենթարկուեցան, նաւային արկածին պատճառը հասկնալու համար։ Նաւաստիներն ու ճամբորդները Գաուդօրէ շոգենաւով Թրիէսդ պիտի մեկնին. ապա այս վերջինները Աֆրիկա շոգենաւով Պօմպէյ պիտի փոխադրուին։

ԱԿՆԱՏԵՍԻ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ԹՐԻԵՍԹ, 25.— Իմբերադրիքսի մէջ գտնուող ճամբորդներէն մէկը հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ նաւային մեծ արկածը.— Ահեղ փոթորիկ մը Իմբերադրիքսը ժայռի մը վրայ նետեց յանկարծ։ Նաւին առաջին մասը ջուրին մէջ բարձրացաւ, իսկ ետեւի մասը ջուրերուն մէջ թաղուեցաւ։ Գիշերային մթութեան մէջ ցամաքին վրայ փայլող լոյսերէն խաբուելով շատեր ինքզինքնին ջուրը նետեցին։ Ընդհարումը տեղի ունեցաւ ահարկու ձայնով մը և ծովուն ջուրերը անմիջապէս ներս խուժեցին և մարեցին ելեկտրական լոյսը։

Սարսափած ճամբորդները յարձակեցան նաւակներուն վրայ և զանոնք ծով իջեցուցին և ալիքներէն յափշտակուելով խեղդուեցան։ Նաւապետն ու սպաները փորձեցին ուրիշ նաւակներով ազատել ընկղմողները, բայց ի զուր։ Մնացողները 2 գիշեր և մէկ ցերեկ այս վտանգաւոր կացութեան մէջ մնացին, ամէն բոպէ ալիքներուն մէջ թաղուելու սպառնալիքին մէջ։ Երկրորդ օրը ծովը քիչ մը հանդարտեցաւ և սպայ մը ու 12 նաւաստի նաւակով մը ցամաք ելան օգնութիւն հայցելու համար։ Խեղդուողները փրկելու համար քաջութեան ու անվեհերութեան անձնուէր ջանքեր եղան։ Մանաւանդ հարիւրապետ Օլիվիէրի քանիցս կեանքը վտանգի ենթարկեց։

Խեղդուողներուն անունները հաղորդուեցան թերթերուն։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ

ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ
Պ. ՔԼԷՄԱՆՍՕՅԻ ԵՒ Պ. ՊՐԻԱՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՓԱՐԻԶ, 27 փետր.— Պ. Քլէմանսօ անհաշտ կը մնայ կրօնական խնդրոյն վրայ և չուզեր լսել նոր առաջարկութիւններ՝ եկեղեցիներու վարձակալութեան պայմանագրութեանց խմբագրութեանը մասին։ Պ. Պրիան, որ հակառակ կարծիք ունի, կը պնդէ որ Երեսփ. Ժողովին մէջ իր ընդունիլ տուած հաշտարար քաղաքականութիւնը գործադրուի և կարգադրութիւն մը ըլլայ։ Պ. Պրիան այդ մասին տեսակցութիւն մը ունեցաւ Սէնի կառավարչին հետ՝ Բարիզի արքեպիսկոպոսին հետ կատարուած բանակցութեանց վրայ՝ մինչեւ ատոնց խզման վայրկեանը։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովը շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղեց Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին, պատասխանելով յայտնուած ցաւակցութեան՝ Քարտուչչի բանաստեղծին մահուան առթիւ։

ՍՕՖԻԱ.— Սօպրանիէն մարտին պիտի գումարուի՝ փոխառութեան «քոնվէրսիոն»ին խնդիրը քննելու։

ՔՈՓԷՆՀԱԿ.— Տանըմարքայի թագաւորը ու թագուհին մայիսի վերջերը Լոնտոն պիտի ժամանեն։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Նախագահ Ռուզվէլթ որոշեց որ Մ. Նահանգները միայն կատարեն Բանամայի ջրանցքին շինութիւնը։

—Սպիտակ Տան մէջ Մ. Նահանգաց ու Մեքսիկայի կառավարութեանց միջեւ խորհրդակցութիւն պիտի կատարուի, Հոնտուրասի և Նիքարակուայի միջեւ հաշտութիւն գոյացնելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մոնրէալէն (Քանատա) կը հեռագրեն թէ մեծ հրդեհ մը մոխիր դարձուցեր է Հոշէլակայի վարժարանը։ Բազմաթիւ մեռելներ կան։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Տիկին Թօուի հարցափորձը աւարտեցաւ։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.—Պէլճիքայի ներքին գործոց նախարարութիւնը չընդունեց եկամուտի վրայ տուրքի սկզբունքը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բեդերսպուրկէն Ստանտարտի ուղղուած հեռագիր մը համառօտիւ կը հաղորդէ պարունակութիւնը այն տեղեկագրին զոր Սմիրնով զօրավարը Նիքոլա կայսեր մատուցած է՝ Բորթ-Արթուրի անձնատուութեանը մասին։ Այդ տեղեկագիրը ծանր ամբաստանութիւններ կը պարունակէ Ստէսսէլ զօրավարին դէմ և մասնանիշ կ'ընէ անոր անձնուիրութիւնը արիութիւն չունենալը։ Սմիրնով զօրավարը կը յայտարարէ թէ անձնատուութենէն քիչ առաջ փութացած էր Քուրոբաթքին զօրավարին իմացնել Ստէսսէլ զօրավարին մտադրութիւնները, բայց շատ ուշ էր։ Տեղեկագիրը նաեւ կ'ըսէ թէ Բորթ-Արթուր, անձնատուութեան պահուն 41,500 զինուոր ունէր, հիւանդները 22,500 հոգի էին. կային 200,000 ռումբ և 7ը միլիոն փամփուշտ՝ նաեւ քառասուն օրուան համար ալիւր և 2500 ձի։ Սմիրնով ծովակալին կարծիքը այն է թէ Բորթ-Արթուր տակաւին վեց շաբաթ կրնար դիմանալ։

ՓԱՐԻԶ.— Քաղաքապետութեան Խորհուրդը ընդունելութիւն մը կատարեց Նորվէկիացի երկրախոյզ Ամունտսէնի ի պատիւ։

—Ֆիկարօ կ'ըսէ թէ եկամուտի տուրքին հետեւանքով մէկ ամիսէ ի վեր աւելի քանակութեամբ արժեթուղթեր և դրամագլուխներ ղրկուած են օտար երկիրներ, մանաւանդ Լոնտոնի ու Պրիւսէլի պանքաները։

ՓԱՐԻԶ.— Զուիցերիոյ կառավարութեան պահանջումով Բոբմօլակի հիւպատոսին իրաւասութեանը պիտի ենթարկուին Մարոքի ոստիկանութեան ընդհանուր քննիչը և անոր օգնականը։

ՎԻԵՆՆԱ.— Լէվլինսքի մեծ դերասանը մեռաւ Վիեննայի մէջ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Բարիզի սպանիական դեսպանը Մատրիտ ժամանեց։ Այդ ուղեւորութիւնը վերաբերութիւն ունի Մարոքի խնդրոյն։

ԹԷԳՈՒՍԻԿԱԼՊԱ. Նիքարակուայի զինուորներուն կողմէ Սան-Մարքօ քաղաքը գրաւուելէ առաջ, Իմարէզ զօրավարը հարիւր զինուորներով գերի ինկեր է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 14/27 Փետրուար

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	105 28
Ամենէն բարձր գին	»	105 28
Ամենէն վար գին	»	105 21
Բումելի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	152 $^{1}/_{8}$
Ամենէն բարձր գին	»	152 $^{1}/_{4}$
Ամենէն վար գին	»	151 $^{7}/_{8}$
Թրամվայ	»	70 —

ԲԱՑՈՒՄ 15/28 Փետրուար

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	105 31
» » » ժամը 7ին	»	105 32
Բումելի Երկաթուղի	Ֆր.	152 $^{1}/_{8}$
» » ժամը 7ին	»	152 $^{1}/_{4}$
Քարափ Կ. Պոլսոյ Գ. Կ.	»	440 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	520 —
» » » Բ. սերի	»	519 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 45
Շիրքէթի Խայրիէ	»	42 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 90
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 80
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		11 37
» ժուիսանս		6 50

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէ հաֆթալ անպարը իչինտէ պիր սէնէլի քեամիլէ զարֆընտա միւպաեաա օլունաճագ Նիւքէսըլ ճինսինին եէքսանը նէվինտէն մաատէն քէօմիւրլէրին կէօմրիւք վէ րըխթըմ րէսմլէրի Խազինէյէ աիտ օլմագ վէ անպարա թէսլիմ խուսուսը շարթըյլա պէհէր թօնօսըն մէճիտի եիրմիտէն 125 ղուրուշ ֆիեաթլէ իշթիրայա թալիպ զուհուր էթմիշ օլուպ մահը հալին 17ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ իհալէի քաթիէսինին իճրասը մուգառրէր պուլունմուշ օլմաղլա շարթնամէյի կէօրմէք իսթէյէնլէրին հէր կիւն վէ մէզայէտէ տուհուլ իսթէյէնլէրին եէվմի մէզքիւրտէ Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 14 չուպաթ 322 3—1

PURGEN

PURGEN
BUDAPEST.
GYÓGYSZERTÁR AZ ANGYALHOZ.

ԲԻՒՐԺԷՆ
ԻՏԷԱԼ ՆՈՐ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

ԲԻՒՐԺԷՆ լուծողն, ամէնէն հաճելի և ազդեցիկ մաքրողականն է։ Իր աքանչելի բոյրով ընտիր շաքարեղէնի մը կը նմանի։ Մեծ քանակութեամբ առնուած պարագային իսկ անվնաս է և խիթ չի պատճառեր։ Կը բուժէ պնդութիւնը, արիւներբութիւնը, արեան համախառնումը, գիրութիւնը, ևայլն։ Կը ծախուի գլխաւոր դեղարաններու և դեղավաճառատանց մէջ։ Իսկական տուփերը պահանջելու է։

Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
Պ. ԺԱՔ ԻՆՍԷԼՊԷՐԿ
Պոլիս, Բիւչիւք Ապուտ էֆ. խան, Թիւ 6։ 50—6

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՂԻ ՏԱՐԿԵՐՈՒ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ

Ազդ.— Հանր. Պարտքի Թողեալ հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ աճուրդի կը դնէ հայթայթումը՝ 1.—Իւրաքանչիւրը 100 քիլօ աղ պարունակելու կարող 300,000 պարկեր, 44×26½ ինչես ծաւալով, 2½ լիպրա ծանրութեամբ։ Հիւսուածքը՝ 8×8։ 2.—Իւրաքանչիւրը 50 քիլոկրամ աղ պարունակելու կարող 200,000 պարկեր, 20×28 ինչես ծաւալով. հիւսուածքը միեւնոյն։ Ամէնքն ալ Լիվըբուլ Թուիլ տեսակէն, խծպուած եզերքներով և խայծղանուած։

Ապրանքի յանձնումը պէտք է կատարուի Իզմիրի մէջ, ծախքերը յանձնառուներուն վրայ։

Առաջարկուելիք գինը պէտք է կատարել չիլինով ու բէնսով, կնքուած պահարանի մէջ, նմոյշներու ընկերացած, այս վերջինները համապատասխան՝ Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ ի տես դրուած պարկերուն, որոնք յանձնառուներուն կամ Կ. Պոլսոյ իրենց ներկայացուցիչներուն տրամադրութեան տակ դրուած են։ Յանձնառուներէն կը պահանջուի իրենց յանձնելիք ապրանքի արժէքին հարիւրին քսանըհինգը աւանդ ձգել։ Այդ գումարը պիտի վերադարձուի ապրանքին յանձնումէն յետոյ միայն, նմոյշին համապատասխան ըլլալու պայմանաւ։

Աւանդ ձգուած գումարները կրնան յանձնուիլ Կեդրոնական Վարչութեան կամ Օսմ. Պանքայի կեդրոնատեղիին Կ. Պոլսոյ մէջ կամ իր մասնաճիւղերուն։

Աւանդի գումարին վերաբերեալ թուղթը պէտք է ընկերանայ առաջարկին։

Մինչեւ յառաջիկայ 1907 ապրիլ 15 (Ն. Տ.) կէս օր, պիտի ընդունուին առաջարկները։ Վերջնական աճուրդը պիտի կատարուի ապրիլ 16ի կէս օրին։ Վարչութիւնը, աճուրդին կատարումէն անմիջապէս յետոյ, իր որոշումը յանձնառուին պիտի հաղորդէ, կա՛մ հեռագրով՝ եթէ այս վերջինը Թուրքիոյ նահանգներուն մէջ կը գտնուի, և կամ նամակով՝ եթէ Կ. Պոլիս կը գտնուի։ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ըստ կամս աճուրդի դնելու հայթայթուելիք ապրանքին ամբողջութիւնը կամ 100 քիլոնոց կամ 50 քիլոնոց պարկերը զատ զատ։ Պարկերու հայթայթումը ամէնէն ուշը մինչեւ 1907 յունիս 15 պէտք է կատարուի։ Այդ պայմանաժամը անցնելէն յետոյ՝ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ օրինական ո և է միջոց ձեռք առնելու իրաւունքը՝ իր շահերը ապահովելու համար, եթէ երբեք վնասներ կրէ վերեւ յիշուած պայմաններու անգործադրելի մնալէն։ Վճարումը, յանձնառուին փափաքին համաձայն, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, օսմ. ոսկիով՝ անգլիական ոսկին 110 ղրուշ հաշուելով, կամ Կալկաթայի մէջ՝ րուբիով, մէկ րուբին մէկ չիլին 4 բէննիի հաշուով, և կամ թէ Լոնտոնի վրայ քաշուած չէքով, ամբողջ ապրանքին յանձնումէն յետոյ։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն

7/20 փետր. 1907 (1322) 26—3

⁂

Ազդ.— Թողեալ Հասոյթներու Ընդհանուր Տօրէնութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ ստորեւ նշանակուած գետին և լճերուն ձկնորսութեան տուրքին վարձակալութիւնը, ինչպէս նաեւ Ատաբազարի գաւառակին մուշտակաւոր կենդանեաց մորթերու տուրքին վարձակալութիւնը, որուն պայմանաժամը փետրուարի վերջը կ'աւարտի, յիշեալ տեղերու Հանր. Պարտքի գործակալութիւններու կողմէ աճուրդի դրուած է՝ ձկնորսութեան տուրքի վարձակալութիւնը երեք տարուան պայմանաժամով, և մորթերուն տուրքինը՝ մէկ տարուան պայմանաժամով, սկսեալ 1 մարտէն (1323 (1907)։

Աւասիկ վարձու տրուելիք ձկնորսութեան տուրքերուն մանրամասնութիւնները.—

1. Ձկնորսութեան տուրք Պավլիարի, որ Սաքարիա գետին մաս կը կազմէ, և սա՝ Գարա-Սու գիւղախումբին մէջ կը գտնուի, Ատաբազարի գաւառակ (Իզմիտ)։ Այդ տուրքերը, ասկէ առաջ, Զիլհիճճէ 19ին, երեք տարուան համար վարձակալութեան տրուած է 38,500 ղրուշի։

2. Ձկնորսութեան տուրքերը Աճի-Սու լճին, սահմանակից ունենալով Աք-Կիւրկէն և Եանըք-Տէրէ՝ Իզմիտի գաւառակին մէջ։ Այդ տուրքերը ասկէ առաջ վարձակալութեան տրուած էին 7510 ղրուշի երեք տարուան պայմանաժամով։

3. Սաքարիայի ձկնորսութեան տուրքերը, գետին այն մասին ընթացքէն դուրս, որ կը գտնուի Գարա-Սու գիւղախումբին մէջ՝ Ատաբազարի գաւառակին (Իզմիտ) ենթակայ։ Այդ տուրքերը նախապէս վարձու տրուած էին 1500 ղրուշի՝ մէկ տարուան պայմանաժամով։

4. Ձկնորսութեան տուրքերը Պաչ-Պալաքլավայի և իր յարակից մասերուն՝ Ատաբազարի գաւառակին մէջ, ինչպէս նաեւ Օքճի-Տէրէի, Պէօքճի-Վիրանի, Աք-Կէօլի, Գամիչ-Կէօլի, Պէօր-Սաքարիայի և Բէօրիւք Գանալէ գաւառակին մէջ վարձակալութեան տուրքերը։ Ասկէ առաջ այդ տուրքերը երեք տարուան համար վարձակալութեան տրուած էին 39500 ղրուշի։

5. Ատաբազարի մուշտակաւոր կենդանեաց մորթերու տուրքին վարձակալութիւնը, որ նախապէս 2571¼ ղրուշի վարձակալութեան տրուած էր մէկ տարուան համար, անցեալին պէս դարձեալ մէկ տարուան պայմանաժամով վարձու պիտի տրուի։

Ամէն անոնք որ Կ. Պոլսոյ մէջ կ'ուզեն մասնակցիլ այդ աճուրդներուն կամ տեղեկութիւններ առնել վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կրնան Հանր. Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութեան (Ձկնորսութեան ճիւղ) դիմել։ Նաեւ պարտաւոր են կանոնական երաշխաւորութիւնը տալ։ 13—8

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

27/9 փետր. 1907 (1322)

⁂

Ազդ.—1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. հրովարտակին Ն. և Ը. յօդուածներու և 1903 սեպտ. 1/14ի յաւելուածական հրովարտակի ԺԲ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, Բումէլիի երկաթուղիին հետեւեալ թիւերը

210,428 255,971 711,803 718,991
210,429 382,462 711,804 783,988
210,430 464,973 711,805 1,815,656

որոնց վիճակահանութիւնը կատարուած է 1877 ապրիլ 1ի թիրաժով, եթէ մինչեւ յառաջիկայ 1 ապրիլ 1907 չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 10—4

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 փետր. 1907

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—1890ի 4% Քոնսոլիտէ օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 22 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1901 մարտին կ'աւարտի, ինչպէս նաեւ 1892 փետր. 1/13ի չորրորդ վիճակահանութեան մէջ ամորթի եղած պարտաթուղթերը եթէ երբեք չներկայացուին մինչեւ 28/13 մարտ 1907, ջնջուած պիտի համարուին։ 9—6

Կ. Պոլիս 2/15 փետր. 1907

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.

1906 Սպտ. 14 (Ն.Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԳՈՆԻԱ—ԷՐԷՕԼԻ – ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառխմ. 622
Ապր. և Ճմբ.

Կայարան		Առտու
Գոնիա	Մեկ.	12 30
Գաչին խան		1 01
Չումրա		1 45
Արըգ Էօրէն		2 13
Մանտասուն		2 42
Գարաման	Ժմն.	3 13
	Մկն.	3 28
Սիւարօվա		3 54
Այրանճը Տէրպէնտ		4 44
Ալաճա		5 20
Էրէյլի	Ժմն.	5 45
	Մկն.	6 05
Պուլկուրլու Ժմն.	» »	6 20

ԴԱՐՁ Կառխմբ. 621
Ապր. և Ճմբ.

Կայարան		Իրիկ.
Պուլկուրլու	Մկն.	6 35
Էրէյլի	Ժմն.	6 53
	Մկն.	8 50
Ալաճա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 0
Սիւարօվա		10 43
Գարաման	Ժմն.	11 07
	Մկն.	11 22
Մանտասուն		11 55
Արըգ Էօրէն		12 24
Չումրա		1 —
Գաչին խան		1 36
Գոնիա Ժմն.	Իրիկ.	2 05

50—30

ՏՈՔԹ. Գ. ՋԱՐԹՃԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱԿԱՆՋԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ ԵՒ ԲԵՐՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Որ երկեամ իբր օգնական բժիշկ պաշտօնավարած է Փարիզի կառավարական հիւանդանոցներուն մէջ, այժմ Կ. Պոլիս վերադարձած ըլլալով, կը բնակի Բերա, Թագսիմ, Ըթըր փողոց թիւ 6 (գաղղիական հիւանդանոցին ետեւը), և հիւանդ կ'ընդունի բաց ի երկուշաբթիէն ամէն օր կէս օրէ վերջը։

Շաբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ։
40—18

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէա եւ Քանտիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ ալ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանով	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ » »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատեղիր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 ղրուշ ոսկեդրամ։ 50—35

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Փետրուար

Դշ 13/26 Սեւաստոպոլ ժամը 10ին առտուն, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ 15/28 Օտեսա ժամը 10ին առտուն։
Շբ. 17/2 Միտիլլի, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։
50—11

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Մարտ 5ին, Սիրփասի, Մարսիլիայէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մարտ 6ին, Սիրփասի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Ա կարգ Փարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Փարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 50—9 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք ելն. անման դեղ այտուցքներու և կողի համար։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր ստորագրութիւնը 18—14

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400 728 [illegible]00 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65 [illegible]24 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ազարեան խան Վօյվօտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան Ալըր Էֆէնտի ճատտէսի, թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻԻԶ 11 50—12

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը Պօյու, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Նարգիս պէյ Ծիւզ Օղլուի տունը։ 16 50—7

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէյլօ	3709	Սաբֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիբրիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1[illegible]57	Սիլվիա	119
Աթիսոքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնտէպէլլօ		Սցէրս	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպրօ	3464	Իտահօ	5[illegible]40	Նէքօ	1[illegible]33	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էսքաքօ	841	Քլէօ	053	[illegible]	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիփսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոլլօ	17[illegible]	Պալէրմօ	[illegible]637	Վասքօ	1[illegible]14
Գոմօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րիալթօ	329	[illegible]	239
Սօլէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1[illegible]43	Րինալտօ	1553	Յէտս	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3[illegible]91	Րոլլօ	613	Յէցս	12[illegible]0
Գոնկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րօճէս	1789	Թորօ	
Գորսօ	895	Կրսանօ	1695	Մարէնկօ	1[illegible]73	Րոզարիօ	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Թայզօ շոգենաւը, Նաւապետ Սաքլէրըն։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Վասօ շոգենաւը, Նաւապետ Հէրբարք, մարտ 2ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՉՕՏ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—21

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն ֆուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով

3 օր 100– 150 ոսկի գումարի համար
6 » 151– 200 » » »
10 » 201– 500 » » »
15 » 501–1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք – Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մըն ալ կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ։ Վինըր Պանք Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սէթի	Նալդօգրիս
Մինիս	Էմէյսիս
Րամէսս	Պուզիրիս
Թէպըր	Մօէրիս
Նարսօն	Ֆ[illegible]իկի
Նավարին	Ֆարօս
	Թիզս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգըստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղուանք ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղուանք չունին։ ստէրլին
Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանձնելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ. Գործակալք
Ուիթոլ խան Պանչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—42 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըր պ.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆԻ 3%
ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐ
1886ին եւ 1903ին հրապարակ հանուած

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆԻ ԹԻՐԱԺԸ
1907 Մարտ 1ին

Օսմ. Կայս. Պանքան իր Կեդրոնատեղիին և Պոլսոյ ու Բերայի իր մասնաճիւղերուն մէջ չափաւոր բրիմով կ'ապահովագրէ այդ պարտաթուղթերը ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարման վնասներուն։ Հիմակուան գիներուն համաձայն, առաջ եկած վնասը 88 ֆրանք պիտի ըլլայ առաջին չրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, իւրաքանչիւրին գինը ըլլալով 338 ֆրանք, իսկ 19 ֆրանք վնաս երկրորդ չրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, որոնց իւրաքանչիւրին գինն է 269 ֆրանք։ 20—18

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (69)

ԼԻԱՆ-ՆԷՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼԷՆՕՐԻ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ

ՃՈՒԼԻՈՅԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

—Ճիշդ այդպէս է, ըսաւ քիմիագէտը։ Արդէն իսկ կռահած էի ձեր յուսահատութեան պատճառը, և հիմա կուզամ մէկ բառով փարատել զայն։ Դուք որ այնքան ուղղամիտ և անբիծ կին մըն էք, մի՛ չիկնիք թշուառականի մը չարագործութիւններուն համար, որ ձեզի օտարոտի է։ Խեղճ աղջիկս, վեր առէք անմեղ գլուխնիդ։ Ան որ կը համարձակի իր աղջիկը կոչել ձեզ, հայրերնիդ չէ։

Տկար ճիչ մը թռաւ Լէնօրի շրթունքներէն։

—Աստուա՛ծ իմ, կարելի՞ բան է միթէ...

Բայց Լէնօրի դէմքին վրայ տեսնուած զարմանքի և ուրախութեան շողշողուն կարմրութիւնը անհետացաւ իսկոյն։

—Սո՛ւտ, կը խաբէք զիս... Այդ սուտը կը յերիւրէք՝ պարզապէս զիս աղատելու համար, թէեւ աղուոր սուտ մը ըլլայ...

—Հաւատացէ՛ք իմ խօսքիս։ Ճշմարտութիւնն է որ կ'ըսեմ։ Այն մարդը, զոր, հակառակ ձեր կամքին, չէիք կրնար սիրել՝ իր հոգեկան ընթացքին տեղեակ ըլլալէ առաջ, ո և է իրաւունք չունի ձեր որդիական սիրոյն։ Ո՞վ գիտէ թէ ձեր ատելութեան ալ արժանի չէ։ Իր անցեալին ստուերներուն մէջ թերեւս շատ մը ոճիրներ կան թաքուն մնացած։ Ձեր սիրտը յստակատեսութեան ապացոյց մը կ'ընծայէր՝ մարքիզին հայրական սէրը մերժելով։

Լէնօրի նայուածքը անյագօրէն կը պրպտէր Ճուլիոյի աչքերը։

— Կը հաւատա՞ք թէ իմ հայրս չէ ան, հարցուց մանկամարդ կինը, յոյսով դողդողուն։ Ուրեմն ինչ է ինծի համար... Ազգակա՞ն... խնամակա՞լ... պաշտպա՞ն թէ իմ ճշմարիտ ընտանիքէս բարեկամ մը։

Իւրաքանչիւր ենթադրութեան իբր պատասխան՝ Ճուլիօ ժխտական կերպով կը ցնցէր գլուխը։

— Ինչ... ոչ ազգական և ոչ ալ բարեկա՞մ...

— Ոչ մէկը և ոչ միւսը, տիկի՛ն։

— Ուրեմն ո և է արենակցական կապ, ո և է սիրոյ պարտաւորութիւն չկայ անոր և իմ միջեւս, յարեց մանկամարդ կինը, որուն դէմքը քիչ մը աւելի կը բոցավառէր. Ճուլիոյի ամէն մէկ պատասխանը լսելուն։

— Տիկին, ո՛չ մէկ կապ ու պարտաւորութիւն ունիք անոր հանդէպ։

— Ըսել է բոլորովին օտար մէկն եմ անոր համար։

— Բոլորովին։

— Ուրեմն որբ մնացած ըլլալով Պ. տը Վիլանտրի իր քով առած ըլլալու է զիս, բարեսիրաբար, գոչեց Լէնօր։

— Ո՛չ, տիկին, պատասխանեց Ճուլիօ։

Լէնօր իր անկողնին վրայ ելաւ նստաւ. իր աշխուժ շարժումներով և ճաճանչագեղ աչքերով կը թուէր վերստացած ըլլալ յոյսն ու միեւնոյն ատեն առողջութիւնը։

—Օ՜հ, կ'աղաչեմ, խօսեցէք։ Բնա՛ւ մի՛ վարանիք։ Ձեր խօսքերուն շնորհիւ, սրտիս ամէնէն խոր վէրքը յիշատակի մը փոխուած է ալ ես։ Հիմա ամէն ինչ կրնամ ըսել... Ուրեմն Վիլանտրի մարքիզին աղջիկը չե՞մ։

—Ատանկ բան չըսի ձեզի, տիկին։ Արդարեւ, Ժաք տը Վիլանտրի մարքիզին աղջիկն էք, բայց ձեր այդ անունով ճանչցած մարդը իրաւունք չունի այդ անունը կրելու։ Իր բուն անունն է Լիւսիէն տը Վիլիէ։

—Լիւսիէն տը Վիլիէ՞, կրկնեց Լէնօր զարմանքով։

—Այո՛, տիկին, գեղեցիկ անուն մըն է։ Դժբախտաբար այդ անուան տէրն եղող անձը իր պատիւը աղարտած է բազմաթիւ խաբեբայութիւններով, ասկէ շատ տարիներ առաջ։ Ամէն տեսակ աղտոտութեանց մէջ թաթխուած է իր անունը։ Այնպիսի վայրկեան մը եկաւ, երբ վտանգաւոր դարձաւ այդ անունով ճանչցուիլը։ Քանի մը երկիրներու ոստիկանութիւնը շատ լաւ կը ճանչնար այդ մարդը։ Այդ միջոցին Լիւսիէն տը Վիլիէ սքանչելի առիթ մը գտաւ իր անունը փոխելու և ուրիշ մարդու մը տեղն անցնելու։ Ու այդ առիթէն օգուտ քաղեց։

—Պարտի՞մ հաւատ ընծայել թէ հօրս՝ Ժաք տը Վիլանտրի մարքիզին թուղթերը ձեռք անցուցած է ան, հօրս տեղ անցնելով, հարցուց մանկամարդ կինը շնչահատ։

—Այո՛, տիկին։

—Սպանութեա՞մբ մը, մրմնջեց տիկին տը Սէրիսօլ, որուն նայուածքը սարսափ կ'արտայայտէր։

—Կարող է այդ բանը ընելու, պատասխանեց Ճուլիօ մռայլ կերպարանքով մը, բայց կեանքի այդ շրջանը մութ մնացած է ինծի համար և չեմ ուզեր զրպարտել նոյն իսկ Լիւսիէն տը Վիլիէի պէս մէկը։ Գիտցածս սա է որ, երկար բացակայութենէ մը յետոյ Ամերիկայէն դարձաւ, նոր անուն մը ու նոր դէմք մը առած։ Դէմքի ծամածռութեան մէջ միշտ ճարտար եղած է։ Իր ընտանեկան գործերը լաւ վիճակի մէջ կը գտնուին և պաշտօնական թուղթերը՝ վաւերական։ Շատ խորամանկ մարդ մը կրնայ ապացուցանել թէ կեղծ մարքիզ մըն է ան։

—Բայց ինչպէս այդ մարդուն ձեռքին մէջ ինկած եմ, ըսաւ մանկամարդ կինը։

—Երկար ճամբորդութեան մը ձեռնարկելէ առաջ, Պ. տը Վիլանտրի իր միակ զաւակը յանձնած էր կնոջ մը հսկողութեան, որուն վրայ վստահութիւն ունէր։ Դարձին իր քով առած է փոքրիկն Լէնօրը, ինչ որ շատ բնական բան մըն է։

—Ոչ ծառայի աղջիկը և ոչ ալ խնամածու կինը չնշմարեցին թէ ուրիշ անձ մըն էր այդ մարդը...

—Աղջիկը շատ փոքր, իսկ խնամածու կինն ալ թէեւ պարկեշտ, բայց միամիտ էր։ Մնաց որ Լիւսիէն տը Վիլիէ հանճարեղ դերասան մըն է։

Տիկին տը Սէրիսօլ խոհուն մնաց քանի մը երկվայրկեան. յետոյ վարանումով ըսաւ.

—Պ. Պլանշար, կրնա՞ք հաւատալ թէ Վիլանտրի մարքիզը և Լիւսիէն տը Վիլիէ իրարու չէին նմաներ։

—Կ'երեւայ թէ ֆիզիքապէս շատ կը նմանէին իրարու։

—Իսկ բարոյապէ՞ս։

Ճուլիօ ժպիտով մը պատասխանեց Լէնօրի անձկալից նայուածքին։

—Կրնամ հաւատալ թէ բարոյական տեսակէտով բնաւ իրարու չէին նմաներ։

—Ա՛հ, կեանք կը պարգեւէք ինծի, ըսաւ Լէնօր հառաչագին։ Ուրեմն հայր մը ունեցած եմ զոր պիտի կրնայի սիրել, յարգել և թերեւս հիանալ անոր վրայ... հայր մը՝ արժանի այն մարդուն որուն հետ ամուսնանալու բարեբախտութիւնը ունեցայ։ Հապա մա՞յրս... Պ. Պլանշար անոր վրայ բան մը չէ՞ք գիտեր միթէ։

—Անձնապէս ոչինչ։ Իմացած եմ թէ շատ գեղեցիկ ու բարի կին մըն էր, ձեր ծնելէն քիչ յետոյ մեռած։

—Իմ սիրտս կը խոյանայ դէպի այդ սիրելի անծանօթները, ըսաւ մանկամարդ կինը դողդոջ ձայնով մը։ Ինծի համար ո՜րքան քաղցր է յիշատակ մը գտնել անոնցմէ, լուսանկար մը մանաւանդ, հոգ չէ թէ քիչ մը աւրուած... Մնոտի յոյս մըն է, այնպէս չէ՞... Թերեւս անհետացուցած ըլլալու է իր զոհերուն վերաբերեալ ամէն ինչ։

—Անկարելի է թէ ձեռքէն եկածը ըրած է այդ մասին... Բայց...

Ճուլիօ պահ մը լուռ մնաց, զգալի վարանում մը ցոյց տալով։

(Շարունակելի)